

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomban vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny felvétetik's pontosan és jutányosan közölhetik.

Aprilelejen kezdődött 11 évi példányokkal borítéktalanul 2 f. 40, postán 3 fr. 30kr. szolgálhat a' szerk.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország; kinevezések; egyházi ünnepek; részvételi szótár Máramarosból. Még egy szó E. ur cikkére. Lapszemély. Gyáralapító társaság közgyűlése. Temesmegyei közgyűlés. Komáromból válasza P. H. ban közölt fogadj istenre. Esztergom és Szabolcsmegyei közgyűlései. Budapesti napló. A' honi szobrászat ügyében.

Spanyolország (Őszszeesküvés; elfogatások; készületek Trapani gr. fogadtatására; statusadósságok körüli kedvezőbb kilátások.)

Schw eiz (Részletek a' szabadcsapatok megveretésükről; Luzern határozatai a' további teendőkre nézve; jelenetek a' polgári viharok köréből; a' cantonok nyilatkozásai szövetségi gyűlésben tárgyalatnak.)

Görögország (Tengeriarbácsokot fűző törvény; hírlapi viták Maurokordatos beszéde fölött; Libanon felől megnyugtató hírek.)

Magyar- és Erdélyország.

Ő cs. 'sap.kir. fős. gr. Cz i r á k y János a' m.k. udv. kancelláriánál udv. titoknokot kir. táblabíróvá; továbbá D ö r y Gábor tolnamegyei első alispánt, B a l o g h y Imrét hontmegyei első alispánt s R h é d e y Lászlót Zemplénmegye főjegyzőjét kir. táblai ülnökké méltóztatott legkegy. kinevezni.

A pesti kikötői társaság f. 1845ki april 27kén vasárnap délutáni 5 órakor a' nemzeti casinóban közgyűlést tart, mellyre minden tag hivatalos. Gr. Széchenyi Istv.

Pest. Ő fels., hazánk kegyes atyja, diéső névnapja utóünnepelésül, vasárnap april 20kán reggeli 10 órakor a' szentegyházban, a' dalegyet tagjai által, Volkmann énekes miséje fog tartatni; melly alkalommal a' szentegyház ajtajánál kegyes adományok gyűjtetnek Prága város vizáradás által szerenésélténné lett lakosai számára, mihez minden ájtatos és emberbarát ezennel hivatalos.

Szigeten april 7én. Eljutott hozzánk is Kállay István k. k. igazgató ur halálának híre. Az ényézet ugyan naponként tanit bennünket a' világ e' rendével s vas törvényével kibékülni, és mégis kiválólag levert bennünket ez eset hallása, mert: ki tilthatja el a' könyüt szemekből az olly férfiak porai felett, kik az emberiségnek éltek, s kiknek feladatuk volt napként hatni a' könyvek száritására? ki maradhat érdektelen annyi özvegy, árva és nyomorult könyeinél, kik az ég urához egy férflu életéért emléke naponta hálaadó imájokat. Téged illetnek poraidban is tisztelt férflu e' könyek, mert te voltál, ki titokban tevélt jót, neveltél, gyógyított, férjhez adtál, temettetél, annyi árvt és özvegyet tápláltál, kiknek nagy száma csak halálot után jutott világhosságra, s kiknek fájdalma most annál leverőbb, mennyivel nehezebb a' megszokott segítséget véletlenül nélkülözni tanulni; e' mellett minden közhasznu megyei intézetinkben neved legelőt fényelt, a' közvélemény megvesztegethetlen szigoru bírónak tartott; e' jellemed megismertetésével tartoztam azonközös érdekből, hogy élted példátul szolgáljon, mikép nem annyira az elvek vallása, mint azok követése teszi a' valódi nagy polgárt és tiszteletessé emlékünket. Szöllösi Balázs.

Az árvamegyei éhséggel küzdők felségéltésére adakozott Pesten m. b. P. J. ur 100 pozs. mérő rozsszal, mellyet, gyorsabb odaszállítás okakért, Pesten átvehetés mellett, t. i. f. Dráskóczy Sámuel ur gömörmegei jóságából előlegezett s onnan mult hó derekán Liptó-Szent-Miklós-ig szállítottatott. A' szállítási költség fűdözésére adakoztak Pesten: Jurenák Pál 38 p.ft.; Aninger Pál 12 p.ft.; Kropf Venczel 10 p.ft.; Beniczky Márton thíró urak 5 p.ft.; alulirt a' szükségessé vált levelezések díjával és 5 p.ft.; összesen pengőben 70 ftal. Miket alulirt szükséges igazolás végett ezennel közöl Pesten april 10én 1845. Füredy Lajos ügyvéd.

Még egy szó E. urnak a' „per quam regulam nem jog a' magyar nemes adómentessége, hanem öröklési viszonzás” című cikkére. Ezen kérdés igen könnyen eldönthető, ha ezen szót „A dó” elemezzük. Ha ez alatt minden fizetést, de egyszersmind olly cselekvéseket értünk, mellyek az ország fentartására szükségesekül értetnek, akkor a' nemességnek adómentességről szólani képtelenség, mert a' személyes, portális és banderialis felkelés tartalma szerint ezekre a' nemesség köteleztetik, s ezt tagadni eddig senkinek nem jutott eszébe, de ha az a' dó azon közönséges értelemben vétetik, mint közönségesen használtatni szokott, t. i. ha azon pénzösszeget értetik alatta, melly a' hazalagosai által fizettetik, akkor a' dolog máskép áll; mert valamint a' fenemlített három rendű felkelésre köteleztetik, ugy számtalan törvényink által mentetik föl ez illy fizetéstől; már a' bulla aurea 3ik §sza azt tartja: „item nullam collectam, nec libras denarium, colligi faciemus supra praedia servientium” s így egész mai napokig tömérdek tezikket idézhetnek, mellyek a' nemfizetési jogot nyilvánosan kimondják; ezek idézgetésével azonban nem akarván sem időt sem papírost vesztegetni, sem olvasót untatni, csupán az 1741: Sikat hozom emlékezetbe, melly

szerint a' fizetési kérdés még csak szóba se hozhatatik. Ha tisztelt E. ur diplomákra utal, mellyek szerint az adományot nyert jóságához képest tartozik katonáskodni, azok ollyat bizonyítanak, mit ki sem tagadott; én ellenben szinte annyival, ha nem többel szolgálhatok, mellyek szerint a' nemesek mindenemü fizetéstől felmentettek, sőt néha némellyeknek még jobbagyaik is. Az 1667iki 12ik törvényezikk ellenkezőt látszik ugyan bizonyítani, azonban ezen törvény azok közé tartozik, mellyek vagy nem mentek fogantatba, vagy azoknak más volt értelmük, mint azt némellyek mai napokban magyarázzák. Több év előtt több megye levéltárnokaival történeti adatok szerzése végett értekeztem, kérdeztem: vajjon, van e' a' vármegyéknek 2 vagy 300 évről szóló rendes öszveiratásuk? azonban mindenütt csak „nincs” elgűttem ki, miből látható, hogy rendes adózási elv a' nemességre nézve soha sem létezett, mert öszveírás nélkül amaz lehetetlen. Minélfogva azon törvényezikknek más magyarázatot adni nem lehet, mivel azon impositiók alatt más nem vala érte, mint subsidium utján némelly országgyűléseken tett ajánlatok, mellyek miatt rendes öszveírás tenni szükségtelennek tartották, minthogy mai napig sem bír talán egy megye is illyesekre nézve rendes kivételikulescsal. — Fietőt én nem teszek, hanem felveszem a' dolognak valódi publico-politikai állását, ennél fogva hajdan őseink a' haza javára szükségeseket szinte kétrészre osztották t. i. 1 ször, mellyek a' külső s belső bátorságra, 2 ször mellyek az ország belső igazgatása miatt igényeltettek, az elsőt vagyonuknál fogva magokra vállalták, a' másokra nézve azonban a' királynak a' bányákat, vámosokat s fizetési adót általadták. 1715ben változás lön, mert az állandó katonaság ezt szükségessé tette, hanem a' személyes fölkelési teher a' nemességen megmaradt, a' portális fölkelés helyett azonban a' nemességtől majd 12 millió hold föld adatott a' jobbagyságnak. Ezekből látható, hogy a' nemfizetés a' nemességre nézve még teljes jog ugyan, de ollyan jog, mellynek mai napokban czéltalanságát átlátva kész arról önként lemondani magyalelkűen. Minélfogva rosz taktikát követnek azok, kik az adót most is már törvényesnek hirdetvén, azt mindenkiére ráparancsolni akarnák, mert ha valaki, a' magyar nagyon is elvének tartja Ovid ezen mondasát: „Quod nego poscenti, desine velle, dabo.” Rosty Zsigmond.

Lapszemély. Uj irány az agitáció terén.

Ezen czím alatt terjedelmesebben értekeztem nem régiben a' Nemzeti újság, czélja leginkább az levén hogy megmutassa, miként a' főispánok s ezek helytartói körül tapasztalt legújabb kormányi eljárás koránsem olly veszélyes municipális szerkezetünkre nézve, mint azt Pestmegye utóbbi közgyűlésén több szónok elhítenni ügyekezett, sőt a' gyűlési határozat magais erősíteni látszik. A' B.P. Híradó fölvevé ezen értekezés lapjaiba, sőt itt ott, hol szükségesnek látá, meg is csillagozta; mi által a' mondott értekezés természetesen sokkal nagyobb olvasó kör elibe jutott, mint tán egyelőre a' cikk írója maga is gondolhatta. Több ízben s feszült figyelemmel olvastuk át mi is a' Nemzeti újság érdeklött cikkeit részint azon sajátos előadási modor következtében, melly az egész értekezésen átvonul, s inkább philosophiai mint hírlapi nyelvfordulattal kissé nehezíti a' tökéletes fölfogást; részint pedig azon oknál fogva is, mihez képest magunk is sokkal nagyobb jelentéket tulajdonítunk Pestmegye utóbbi közgyűlési határozatának, hogy sem élénk figyelemmel ne fogadjuk mindazt, mi a' mondott határozatra közelebbről vonatkozik.

Szándékunk következőkben lehető legrövidebb de mégis hű kivonatát adni a' fönkített czímű értekezésnek, s később néhány észrevétellel kísérni nem annyira czáfolás vagy helyreigazításként, mint inkább a' dolognak más oldalról is némileg megkísérteendő földeitese végett. — Mintán szerző megvallja, miként hazánk politikai terén a' demokraták ugy szólván compact egészet képeznek s taktikájok egyre öszhangzóbb irányban mutatkozik, nem álljanyil-

tan kimondani, miszerint a' magyar arisztokratia még mindig tétletség közt szunnyad s nem bír fölébredni tespedéséből: elegendő ok arra, hogy a' megye legújabb határozata, melly, szerző szerint a' haza politikai pártjátékainak történeti lefolyására nézve aligha epochalissá lenni nem készülő fordulat — mindenütt legnagyobb figyelemmel fogadtassék. Értekező ellenébe teszi saját fölfogását azon nézetnek, melly az utóbbi közgyűléskor majd általános volt P. megye terében; itt ugyanis kimondaték, miként a' legújabb rendszer — melly „Kreishauptmannsystem” nevet nyert — alkotványellenes, és a' municipális életet gyökereiben támadja meg. A' kérdéses értekező írója az újabb kinevezések s hirtelt változtatásokban illyesmit nem lát, mivel, ugymond értekező — ez által csak a' régi főnálló törvény (1723: 56. t. cz.) szabályai lépnek életbe. Továbbá azon nézőpont, mellyből a' demokrata rész ezen kormányi cselekvést tekinté, nem egyéb mint ollyatén esinyfogás, mellynek czélja fölfogadni a' mindinkább csilapoló kedélyeket, miknek izgásban tartásául a' védegyet maga többé már nem elegendő. Nehezíti e' szempont azon főispánok s helytartók állapotját, kik legközelebb nevezettek ki, vagy ezentul fognak kinevezettni. De van még egy harmadik czéljok is demokratáinknak, midőn a' főnebb érintett pontbul indulnak ki s ezen gondosan rejtegetett czél nem kevésb, mint meghasonlás magvait hinteni el kormány és conservativek közt, aztán pedig magokat a' conservativeket egymással ellenkezésbe hozni.

Itt hű rajzát nyújtja szerző az 1840d. utáni állapotoknak, s kiemeli, miként a' demokratia életrevalóságának bebizonyítására a' mondott évtől kezdve legszabadabb tér nyílt; azonban a' sajtó körében nekik engedett szabadságnak kivánt eredményes nem lön; a' legközelebbi országgyűlés pedig egyenesen törvényhozási incapacitas bélyegét sűté homlokára a' demokrata pártnak. Eleinte ugyan a' kormány nem gátlá ezen pártot működésében, később, de mivel egyre világosabban kitetszék, miszerint a' demokrata párt törekvései az európai főnálló békerendszerrel meg nem egyeztetethető — elkülöníté magát a' kormány, mikor aztán a' subversiv irányok a' kath. clerus megtámadtatása, kir. városok rendeztetési kérdése körül még inkább fölismeretettek.

Látván a' demokraták, hogy a' kormány őket tulságos terveik s merényeikben nem segíti, mindent elkövetnek, mi által a' kormányt népszerűtlenteni remélhetik; e' czélra nézve két eszközhez nyultak, egyik a' védegyet, másik a' kormány által állított behozatandó „Kreishauptmannsystem.” Úgyes tapintatot árul el a' demokrata párt részről ezen legújabb elkeresztelés; mert így igen sokkal elhitethetik, hogy a' municipális szerkezet akként van megtámadtatva, mint egykor II. József alatt; ha ez így volna, csak hamar mellettök fogna állni a' nemzet jobb része, mert a' megyerendszer a' nemzet jellemében gyökeres és a' politikai életből kifejtett alapvonás, nem esuda tehát, ha ezt nálunk minden eszmélő polgár gyöngéd s lelkesült részvétellel szorítja kebléhez. Amde merő illusio vagy mystificatio állítani, hogy a' megyei szerkezet az új rendszer által akként volna megtámadtatva, mint az II. József alatt történt; bizonyítja ezt a' fejdelemnek Pálffy kancellárhoz intézett levele, mellyben a' „nos universitas” alkotványos hatását megsemmíteni kívánja. A' megyék alapereje, az öszszes nemesség jogállapota az új rendszer következtében változtatást szenvedni nem fog, megtartja mind politikai mind bíraskodási befolyását; más felől azonban a' főispánság vagy a' főispán-helytartói hivatal ezentul már nem leend sine-cura, hanem kellő ellenőre a' tisztikar hanyagsága s rendtelenségének. Mennyire szükséges az illyetén ellenőrködés és fensőbb szoros fölügyelés, kitetszik azon körülményből is, miszerint nem egy megyében még a' világos törvény sem hajtatik végre, mint p. o. az 1836: 11. t. cz. a' jobbagytelken lakó nemesekre nézve; a' nemzeti színház s museumra megajánlott pénzek beszedetését parancsoló törvény stb. Mi több,

vannak megyék, hol a magányügyek 's pörfolyam olykor egészen megszűnik 's függőben marad mindaddig, míg tisztújítás által ismét a másik párt kerül fölü. Ezen 's hasonló visszaéléseknek elejét veendi az újabb rendszer, mert a tisztviselők hivatalbeli visszaéléseik ellen üdvös örködést hoz létre.

A demokrata párt közvéleménynek akarja fölemelni azon meggyőződést, miszerint az új rendszer valóságos 'Kreishauptmannsystem' — azonban ezen szándékát nem sajtó útján ügyekszik elérni, hanem megyékbeni agitatio által, okul hozván föl, hogy Magyarország sajtóviszonyi olyanok, mik között a sajtó általi közvélemény-alakítás teljes lehetlen. Ezen állítás pusztá ürügy, mert kimondatott más izben állatok, hogy Magyarország alkotmányos haladására a sajtó többé mit sem tehet, ezen haladás csak megyék útján eszközölhető. De tévesztik szerepeiket a demokraták, midőn kormányunk legújabb eljárása ellen kikelnek; ők ugyanis ezt másként nem tehetik, hanem ha hivatalcumulatiót 's tekintélyt — mellynek ideje szerintök rég lejárt, akarnak megismerni 's ótalmazni.

Különös, hogy demokratáink megütköznek a fölött, hogy ezentul a főispánok és helytartóik a kormány által fognak fizettetni. Nézzük a megyei élet történetét 's látjuk, hogy alispánok 's egyéb megyei tisztviselők fizetései már jóval nagyobbak, mint századok előtt voltak; szintennek kell vala történni a főispánok 's ezek helytartóira nézve is, ha ezen főhivatalok jelentés nélküli sine-curává nem válnak; most a főispán 's helytartók visszaadatnak eredeti rendeltetésöknek, illő tehát hogy fizetések kor 's körülményekhez legyenek szabotva; hogy pedig a fizetést a kormány magára vállalja 's a szegény adózó nép nyakába nem rója, ezért inkább köszönetet mint gyanus megtámadtatást érdemel.

Hibásan állítatik, mintha a megyei hatalom csonkították, midőn az alispánok hatásköre megszorítottán a főispáné tágitatik; mindkettő a megye tisztviselője; főispán sem tehet a nos universitas határzata nélkül vagy épen ellen; haszna pedig igen nagy ezen hivatalköri tágitásnak, mert az alispán tisztviselők 's egyéb hiányok megszüntetését illetőleg sokkal inkább köteve van, mint a megyei választóktul nem függő főispán vagy ennek helyettese. Áttér itt szerző a mult orsz. gyűlésre 's mutogatja, miként ha legtöbb teendő bevégeztenül maradt, ennek oka nem a kormány vagy aristokratia hanem egyenesen demokratáink túlzásai, példák erre: a kir. városok rendeztetése; megyei kicsapongások korlátoztatása; büntető törvénykönyv; hitelrendszer; közös teherviselés 'stb.

Válaszol szerző azon állításra is, mintha a mostani kormánysemélyzet bizonyos orsz. gyűlési párt vállain emelkedett volna oda, hol jelenleg áll; illyesmiről szerzőként csak parlamentarizmus mellett beszélhetni; illy kormányt az ausztriai monarchia nem ismer, hibáznak tehát, kik hiszik, hogy kormányvelkek és személyek nálunk is akként változnak mint Angol- és Franciaországban. — Szerző fölötte nagy jelentékűnek mondja szerző azon centralis erőt, melly mult országgyűlésen a I. főispán körül kezdte fejledezni, 's melly, mint szerző reményli, ezentul valóságos magkövet teendi a parlamentarizmus életnek; ne higye senki, hogy azért, mert ezen centrum jobbadán a baloldallal szavazott, elveszté eredeti típusát 's feledé nagyszerű föladatát, melly szerint közvetítő leend mindenkor a véleményi szélsőségek közt; — érintett magaviseletének oka demokratáink túlságiban keresendő; hasonló okok hasonló eredményeket szűltek, Angol és Franciaországban szinte ez szokott történni. Egy ohajtása van szerzőnek a főrendi centrum ezentuli cselekvését illetőleg, szeretné t. i., ha ezen párt minél inkább szilárdulna a megyékben is, hol csak ennek közbenjárásától várhatni a vélemények transactionalis kiegyenlítettését 's az ebből származó kívánt haladást.

Végül szerző taglatat alá veszi a közgyűlési szónoklatok egyik legkitünőbbikét, 's miután mély belátás és olvasottságra alapított nézeteit nyilvánítá a virágos beszéd 's komoly studium-szűlte elmélkedés közti különbség iránt, néhány részletes állítást emel ki a mondott szónoklatból 's azok czáfolgatásával foglalkodik. Mondaték P. megye közgyűlésén, miszerint az újabb kormányi eljárás célja olyatén rendnek behozatala 's megállapítása lehet, melly Lengyelországot megbuktatá; erre szerző Skarsinszky után állítja, miként Lengyelorsz. bukás

sát leginkább következő elv sietteté: malo turbulentam libertatem, qum quietum servitium.

Nem helyesli szerző azon indítványt, mellynél fogva e kérdés a gravamenek végetlen terére volna átviendő; szerző úgy van meggyőződve, hogy a kormány újabb lépését alkotmányos szempontból nem gáncsolhatni, ha a kormány, ugymond szerző, nem bír adhaerentiával a megyei életben, nem kormányozhat. Rosszalja azt is, hogy némelyek el akarják hitetni, mintha a kormány ez újabb cselekvése egyenesen aristokratiánk megbuktatására volna irányozva; szerinte azon körülmény, miszerint több jeles hazafi nem maradt meg a megyei kormányon, egyedül a hivatal-cumulatio incompatibilis természetének tulajdonítandó. Kimondja szerző azt is, miszerint maga a becsület nem elég jó hivataloskodásra 's azért tabban semmi rosszat nem lát, hogy ezentul a főispáni méltóság egyszersmind kenyérkereső hivattal leend. Utóljára örvendezését jelenti arra nézve, miszerint P. megye közgyűlésén maga az ellenzék elismerte az elvet, hogy azon aristokratiával valóban állni 's dűlni kell alkotványunknak.

Gyáralapító társaság közgyűlés folyt. K. G. mindjárt beszédje kezdetén visszatekinté a társaság multjára 's itéletet hozott a történetek fölött. „A gyáralapító társaság, ugymond, törvényes eredménye a védegyeletnek; e téren távol kellett volna maradni minden pártoskodásnak, annyival inkább minden személyeskedésnek; fájdalom! mint a dolgok kifejlése mutatja — ezen üdvös szabálytól elhagyá magát a társaság tántorítottan azon pusztá gyanu által, mintha tagjainak egyike, kinek e társaság mondhatni, lételet köszöni, erőnek erejével igazgatóvá kívánt volna lenni. Gyanu és gyanusítás bizalmatlanságot 's végre egymás-elleni elkeseredést szűltek; ez oka hogy a társaság hasznos és nagyszerű föladatának munkába vétele helyett kénytelen most az iránt közgyűlésileg tanácskozni: vajjon fönmaradjon é az még továbbra is eddigi alapszabályai mellett, vagy pedig egészen szétoszoljék? Ezt érintenie kelle, a mert mit mondott, azt a dolgok világosan bizonyítják; a következő pedig már eddig is megmutatta, de ha ez továbbra is így marad, még inkább megfogja mutatni, miként a kitűzött czéllal sőt a társaság lételetvel semmi sem ellenkezik inkább, mint azon keserű gyanusítások, mellyekkel a tagok egymást illetni nem áttalották.

Mi már az alapszabályokat illeti, tökéletesen egyetért előtte szólott D. F. barájával, hogy t. i. szerző fölötte óvakodóknak kell lenni azok változtatásánál; azonban szükségesnek látja e részben néhány észrevételt tenni. A gyáralapító társaság a választátsági kategóriákat akként állítá föl, a mint ez közvetlenül egy czélra egyesült iparvállalkozók résziről történni szokott; ámde nem kellene feledni, miként a gyáralapító társaság — ha csakugyan azzá akar lenni, minék lennie kellene, t. i. a hazai ipar hatalmas emeltyűjévé, különböző természetű a mondott vállalatoktól; ugyanis e társaság nem egy czélt tűzött ki megközelítésül; hatáskörét kiterjesztendi a hazai iparozgalmak minden ágaira; szükség tehát hogy a választátsági föltételek is mások 's a társaság czéljaival közelebb viszonyban állók legyenek. Véleménye szerint ennél fogva nemesak a nagyobb részvényesek, hanem azok is, kik csupán részletjegyekkel (100 ft. értékben alul) bírnak, megválasztathatnak bármi tisztviselésre a társaság által. — Kiemelé aztán szóló, mennyire szűk fölfogása az a gyáralapító társaság eszméjének, ha valaki hiszi, hogy az egész egyesülés nem terjed tovább, mint elfogadni egyes vállalkozók folyomóványait, 's azoknak bizonyos öszszeket törvényes kamatra segítségül adni; hiba továbbá azon körülmény is, mihez képest a társaság már alapszabályinál fogva egyedül csak olly vállalatok segéllésére mondatik alakultnak, mellyek hazai nyers anyagok földolgozásával foglalkodnak; szerinte pártolando volna minden vállalat, melly hazánk ipara emelésére irányoztatik 's nem lenne szükség tekintetbe venni az anyagokat, mikből gyártványit készíti. Azonban mindezt inkább csak jövőre szem előtt tartandó sinórmértékül tánteti föl szóló, 's nem kívánja, habár azok hasznos létéről meg van is győződve, hogy most mindjárt életbe lépjenek főleg azon oknál fogva, mert azok, kik tán a fölhevülés első pillanatában aláírták neveiket, későbbben pedig bármi okból megbánták ezen lépéseket, könnyen ürügyül használhatnák az alapszabályokon tett változtatást visszalépésre, állítván, miként ők csak azon föltételek mellett, mellyek társaságba léptűkkor fönállottak,

kivánnak maradni a társaság tagjai. — Rosszalja szóló a választvány azon lépését is, mellynél fogva igazgatóságra külföldön esöl hirdettették; igazgatót a társaság — alapszabályai értelmében — most csak egy évre választat; ki higye pedig, hogy valamirevaló idegen, elszakítva mindazon viszonyokat, mellyekkel mostani helyzetében lekötötve van, rögtön közénk fog telepűlni, habár tudja, miszerint egy év elteltével tán rövid uton szűlnék eresztetik. — Kettő kíván végűl a társaság figyelmébe ajánlani: egyik az, hogy ha már esöl hirdettették, a külföld előtti kudarez-kikerűlés végett ennek határnapja ugyan várássék be, azonban a választványnak hagyassék meg, hogy bizonyos idő alatt ezen esölhatárnaptól kezdve igazgatót válasszon még pedig olly értelemben, miszerint ha a esöl következtében történt folyomódások e részben kielégítők nem lennének, szabad legyen a választványnak alkalmas igazgatóról másuton is gondoskodni. Másik indítványja pedig odajárul: engedtessek a választványt oly hatáskör, mellyben az — a már eddig begyűlt pénzerővel — további halasztás nélkül a társaság czéljaira irányzott munkálkodását megkezdhesse.

Következett szónok először is kijelenté, miszerint ő, mint a védegyelet igazgatója, legközelebb áll a hazai iparozgalmakhoz 's azért ezek okait 's keletkezési phasisait leginkább ismérheti. Midőn a védegyelet alapítója olly szándékból egyesűltek, hogy pangó iparunknak vevők biztosítása által némi szűkenést vagy ösztönt adjanak, igen jól tudák, miként kik negatív téren megállapodniok nem szabad, hanem minél előbb át kellene lépniök a cselekvési tere, 's gondoskodni a fölöl, hogy a honi ipart pártolni kész tagok székségei kielégíttessenek. Ezen czélra nézve legalkalmasb eszközül mutatkozott egy ollyatén társaság, mellynek föladata lenne az ipar mezején gyűjtőmagot teremteni; hajlamot gerjeszteti, a meglévőt használni, fölkatni a sikert ígérő viszonyokat szóval mindenütt a hazai ipar éltetőjeként lépni föl; — illy társaság tervét foglalja magában a gyáralapító társaság alapterve, illy czélok elérésire volt tervezve maga a gyáralapító társaság. Láthatni ezekből, mi közel esik e kettő: védegyelet és gyáralapító társaság egymáshoz — keletkezésökben; 's mégis esudalatra méltó dolog, alig vannak darab idő óta életben, már is olly ellenséges indulattal állnak egymással szemközt, miszerint ez utóbbinak nem egy tagja irtózással látszik amattól elfordulni. Hamu alatt lappangó szűkraként rejtegették ezen gyűlötség, míg a gyáralapító társaság legközelebbi gyűlésén lobogó lángban tört el; azok t. i., kik a társaságot olly szempontból tekinték, mint kevéssel e fölbb érintve volt, ugy valóban meggyőződve, miszerint a társaság csak akkor fogna sokfelé ágazó terhes föladatának megfelelni, ha olly igazgatóval bírna, ki nemesak fölfogá a vállalat egész nagyszerűségét, hanem tudja e haza székségeit, ismérve a különféle viszonyokat 's uralkodó véleményeket, elég erőnek érzeni magát a társaság által kijelölt körében sikert biztosítólag hatni. Szóló egyike volt azoknak, kik az érintett tulajdonságokkal bíró igazgatót minél előbb megválasztatását sürgeték, 's tán épen azon buzgóság, mellyel a társaságot czéljai megközelítésében segíni ügyekezett, okozá hogy soknál azon gyanu támad, mintha K. csak azért siettetné az igazgatót megválasztatását, azért kíváná azt minél tagabb és szabadabb működési körbe helyezettetni — hogy valamikép maga nyerhetné el a nagy jelentékű és szép jövedelmet ígérő igazgatói hivattal.

Szóló, mint a védegyelet igazgatója, kezei közt tartja az iparélet egyes szálaait 's így akár ezen mozgalmak állapotját akár egyéb viszonyokat tekintve oka van hinnie, miszerint azon esetre, ha a választás valamikép rá fogna esni — meg bírna felelni a társaság főbb követeléseinek; el is tőkélé magát — megválasztatás esetében — az igazgatói hivatal elvállalására 's egy évgleni viselésére; azonban, miután tapasztalá több oldalról: mi módon gyanusítottatik, határozatát megváltoztatá 's erősen föltette magában el nem fogadni az igazgatóságot, habár arra megválasztatnék is. Voltak, kik K. minden törekvését oda hitték irányoztatva lenni, hogy ő olly hivatalba jusson, melly neki egy részről igen nagy befolyást, más részről meg igen jövedelmes kereset-ágot látszék ígérni: ezek irányában önérzete parancsoljameg jegyezni, mikéntszenkiaz elvekért vásárlott kenyérkeresés gyűlölségének nálánál e hazában fényesb jeleit még eddig nem adá.

l. — Roszszalja
mellynél fogva
eték; igazgatót
en — most csak
hogy valamire-
zonyokat, mely-
ve van, rögtön
zerint egy é el-
tetik. — Kettőt
ajánlani: egyik
a külföld előtti
atárnapja ugyan
nak hagyassék
esőhatárnaptól
lig olly értele-
ben történt fo-
lennének, szá-
mas igazgatóról
ánya pedig oda-
k olly hatáskör,
t pénzerővel —
ezéljaira irány-
kijelenté, misze-
legközelebb áll
ezek okait 's ke-
eti. Midőn a véd-
gyesültek, hogy
által némi szök-
jól tudák, miként
em szabad, hanem
lekvési tőrré, 's
art pártolni kész
Ezen ezéla néz-
ott egy ollyatán
az ipar mezején
rjesztetni, a meg-
igérő viszonyo-
ltetőként lépni
magában a gyár-
ok elérésére volt
ság. Láthatni e-
gyelet és gyára-
tkezésökben; 's
vannak darab i-
es indulattal áll-
ez utóbbinak nem
elfordulni. Hamu
etek ezen gyűlöl-
gközelebbi gyű-
k t. i., kik a tár-
mint kevéssele-
gygyözőlve, mi-
na sokfelé ágazó
igazgatóval bir-
egész nagysze-
cségeit, ismérve
ló véleményeket,
ság által kijelölt
Szóló egyike volt
sággokkal bíró i-
tatását sürgeték,
'társaságot ezél-
ezett, okozá hogy
K. csak azért si-
sá, azért kíván-
müködési körbe
ga nyerhetné el
t igérő igazgatói
gatója, kezei közt
y akár ezen mo-
nyinkat tekintve
etre, ha a' válas-
g birna felelni a'
tökéle magát —
gatói hivatal el-
re; azonban, mi-
nódon gyanusitta-
rósen föltette ma-
ságot, habár arra
K. minden törekvé-
hogy ő olly hiva-
ól igen nagy be-
redelmes kereset-
n önéreket paran-
elvékértvárlott
nál e' hazában fé-

Mi ezután mondaték, nagyobb részt ismétlése
K. G. beszédjének; rosszaltatik a' választvány azon
tette, mihez képest külföldön esődöt hirtete; meg-
említették, miként ő és elvrokonai nem tűrhetvén a'
rágalomszerű gyanúsításokat 's a' társaságot erele-
ti földadatától mind messzebb és messzebb eltérítve
szemlélvén — visszaléptek, ekkor szóló szerint nem
kell vala egyebet tenni, mint új tagokkal tölteni be
a' megürült helyeket, azonban némelyek jónak lát-
ták odavinni a' dolgot, hogy elvégre gyűlés tüzet-
nék a' fölött tanácskozandó: főnmaradjon é továbbra
is a' gyáralapító társaság? — Ezen társaság meg-
szüntetésére — mond szónok, csupán az szavazhat,
ki Magyarország iparának már in thesi ellensége; ki
a' hazai ipar fölvirágzását ohajtja, azon leend, hogy
a' társaság a' helyett hogy szétszóránék, bensőleg
minél jobban rendeztessék. — Következének most a'
szónok néhány javaslatai, névszerint: a' esődhatár-
nap eltelte után 8 napi határidőt kívánt engedtetni
a' választványnak arra nézve, hogy igazgatót vá-
laszson. Az alapszabályokat most ugyan változat-
lanul kéri meghagyatni, indítványozza mindazáltal,
hogy a' napfényre jövendő hijányok gondosan följe-
gyeztessenek 's év végével azok mikénti pótolatá-
sa 's kiigaztatása közgyűlés tárgyává tétessék. Vá-
lasztványi tagok 's egyéb tisztviselők választatását
illetőleg ősem kívánja ott a' részvények mennyiségét
mértékül használtatni; ügyekezünk — ugymond,
ollyanokat választani, kik a' bizalmat és közvéle-
ményt bírják. — Végül sajnálkozva említé, hogy m.
Sz. I. gr. nemcsak a' másodelnökségről lemondott de
a' társaságból is végkép kilépett; a' visszalépett gr.
helyébe olly férfit kívánt ajánlani, ki világitó-torony-
ként áll a' nemzet előtt, kihez pártszínezet nélkül
fordul e' hazában mindenki; olly férfit, kitől áldozat
leend ugyan a' másodelnökség elvállalása, de ki ez
áldozatot a' hazának meghozandja — e' férfit D. F.
Mielőtt a' közgyűlés ismertetésiben továbbmen-
nénk, szüks. valam. mondanunk azon közöns. ről, melly
emlékezetesb gyűlések alkalmikor P. megye termé-
nek minden zugát megtölteni szokta, 's mellynek
egyrésze e' napon olly borászató rakonczátlannul vis-
selte magát, miszerint nemcsak általános botrányt
okozott, de a' nemzet jövőjébe mélyebben tekintő-
nél fájdalommal rokon aggodást is szült. Olvastuk
valahol, hogy a' francia forradalom leglázasb idő-
szakában naponként 15 száz asszony foglalá el a'
karzatok nagy részét, 's ezek a' jacobinus párt vezé-
rének egy intésére olly irtóztató ordítást kezdének,
melly mellett bármi jeles szónoki hang nyom nélkül
enyészett el: mult vasárnap Pestmegye termében il-
lyetén jelenetnek valánk tanuji azon különbséggel,
hogy itt nem tévtakra vezetett nők, hanem közvéle-
leményt alkotni 's képviselni akaró férfiak 's ifjak sze-
replének. Midőn egyik gróf, ki egyrészt meggyőző-
déséhez szilárd ragaszkodásának, másrészt férfias
higgadságának saját véleménye előterjesztésekor,
's méltányos türelmének az ellennyilatkozások ki-
hallgatásánál több ízben legvilágosb jeleit adá — föl-
állott, hogy — mint későbbben értették — figyelmez-
tesse az illetőket az alapszabályok szem előtt tartá-
sára, 's választásoknál törvényekhez ragaszkodásra
— olly dühös larma kerekedett minden oldalról, mi-
szerint hozzá hasonlót tán még ott sem hallhatni, hol
tisztujtás alkalmakor a' neki bősüilt kortések ellen-
esapatjai egymással ordítás versenyre szállnak. Meg
kell jegyeznünk, hogy itt olly társaság tartá ülést,
mellynek minden tagja tulajdon pénzén váltá meg a-
zon jogot, melly őt a' társaság irányában illeti, 's
hogy a' közgyűlés egyik ezélja volt higgadtan, érett
megfontolás közben tanakodni a' felől: mi történjék
a' már begyűlt pénzzel, 's mint lehessen a' társasá-
got olly szilárd alapra helyezni, hogy végre azok is,
kik félénkség, bizalmatlanság vagy bármi másokból
még eddig a' társasághoz nem állottak, ezt hova ha-
marább 's minél nagyobb pénzerő-megajánlás mel-
lett cselekedjék. 'S most, midőn az egyik fél — melly-
nek egy ezeppel sincsenek több jogai mint a' másik-
nak — órákig tartó beszédekben fejtegeté nézeteit
illő esenl és türelmes kihallgatás mellett; — föl-
áll egy részvényes a' másik oldalon, szólni akar azon
ügyhez, mellyre nézve tetemes pénzüsszeggel adó-
zott — 's még mielőtt ajkáról ellebbe ne az első
hang — mielőtt csak sejteni lehetne is, mit van mon-
dani szándéka, müvelt emberekhez nem illő féktelen
kitörések közt gátoltatik elvitathatlan joga gyako-
rolhatásában. 'S kik által? épen azok által, kiknek
megengedtetik jelenlenni az értelmes vitalkozáson,
azt figyelemmel kísérni, elmélkedni a' hallottak fö-

lött, 's az elhittett üdvös eszmékből magok számára
lehető legnagyobb hasznot hallgatva huzni. 'S ezek
felejtve vagy tán nem is értve állásukat, szabályozni
akarják a' gyűlés folyamát; irányt a'ni a' vélemé-
nyeknek, sőt mi több, törvényellenes határozatok
hozasárákénytetni ok az itt szólni 's intézkedni jog-
talanok a' szólásra 's intézkedésre jogosítottakat!
Nem fonák nem felfordult viszony 's vakmerőség é az
illy tett? Valóban ilyenek láttára nem tudja az em-
ber: szánakozás vagy boszankodással forduljon é el
főlk. Nem szándékunk itt kiemelni szakmai képes-
ségét azon férfunak, ki ez esethen illy illetlenül illy
törvényellenes erőszak által gátoltatik jogaiban,
nem akarjuk említni azon polgári állást, mellyet an-
nak alkotványos törvényink nyújtanak, mellyet en-
nélfogva minden értelmese és józan hazafinak tisztel-
ni kötelessége; nem fejtegetjük, miként azon terem,
melly a' törvények fölötti örökölésnek van szentelve,
jogbítorlás által megszeplősítetik: mindezekről hall-
gatunk, mert azok, kik megvetik a' törvényt, nem
tekintik a' hely szentségét, nem a' kötelességet, mel-
lyel ember embernek, polgár polgárnak tartozik —
szavaink által sem igen válnának jobbakká. De nem
hallgathatunk el irányunkban egyet 's ez azon körü-
lmény, miszerint e' tömeg, melly tulbeesülve önma-
gát keresztültör minden törvényes korlátan, főnen
hirdeti hogy ok barátai a' szabadságnak! vegyék ez
alkalommal figyelembe, mit németföld egyik legki-
tünőbb férfa Varnhagen mond, midőn így szól: „Bild-
dung gibt Freiheit“ 's ne feledjék hogy minden lépés,
melly a' müveltséggel ellenkezik, közelebb viszen
a' szabadság megbuktatásához. Müveltség nélkül való
lói szabadság, illy szabadság nélkül nincsen élet.
D. F. miután a' esend ismét helyre állott, kéré
a' társaságot, hogy soha senki kedveért ne hagyja
magát arra bírtni, hogy cselekedéseiben a' törvényes
ösvénytől eltérjen; kijelenté ezután, miként ő az a-
lapszabályokhoz képest másodelnökségre nem bir
választathatási képességgel; azonban viszonyainál
fogva még azon esetre is, ha rendes uton választat-
nák meg — nem fogadhatná el ezen kitüntetését. A' más-
odelnökség e' társaságnál igen terhes kötelességei
leendnek, szükséges erre nézve, hogy az állandónl
Pesten lakjék, ha nem csupán névre de valósággal
meg akar felelni hivatalának. Üdvös intést tarta ezu-
tán a' féktelenkedőkhez 's egyszersmind felszólítá a'
jogaiban mélyen zárt gróft: ne hagyja illyetén
piszoktegetek vagy zárt által magát jogai gyakorlá-
sában gátoltatni; — „ha velem cselekednének így —
monda, — tőrnek estig, ha kellene holnapig, majd
meglátán: ki fáradna előbb ki; ok é a' zajongásban,
vagy én a' hallgatásban?
B. b. indítványozá: biztosítá a' társaság rész-
vényesének száztul 6tot, addig ugymond míg ez nem
történik, mindig ingadozó lábón fog állni társaságunk;
ellenben ha ez kimondatott, nincs mit tartanunk, hogy
a' szükséges töké be ne gyűljön. — Megjegyzé erre
K. L. miként illy biztosítást a' társaságtól nem köve-
telhetni, főleg működés első éveiben; mert föltéve,
hogy annyi pénz gyűl össze, mennyi előleges számi-
tás szerint tervezve volt, továbbá hogy a' társaság
— alapszabályai értelmében — nagyobb kisebb ösz-
szegekkel fogja segítni a' hazai iparvállalatokat:
ezen vállalatok szilárdulása, fölvirágzása és sikere
időt kíván 's így a' társaságnak is készen kell lenni
arra, mihez képest első évben kiadott pénzeiből nagy
hasznot nem látand. Azonban idővel annyira fejlőd-
hetik az ügy, miszerint a' társaság tagjai 6 petnél na-
gyobb osztalékban is részesülendhetnek.
Elnök ő nmsga, ki a' hely színein történt kies-
pangások következtiben le akart mondani tisztéről —
közohajtással látván magát az elnökség továbbvi-
selésére mindenfelől kéretni — ebben elvégre meg-
egyezett; miután a' társaság következő két határ-
zatot hozá: készítették választványi javaslat a' tár-
saság szerkezte hijányinak mikénti kiigaztatása
iránt; ezen javaslat novemberi közgyűlésen fog tár-
gyaltatni. A' esődületi határidő eltelte után 8 nap-
latt igazgató választassék. — Széchenyi István gr.
helyébe másodelnökké Batthyány Kázmér gr., vá-
lasztványi tagokká pedig következők választattak:
Pejacsevich János gr; Bezerédj István, Valero An-
tal és Hajnik Pál.
Temesmegyei közgyűlés. F. évi martius 4.
kezdett és 12én bevégett közgyűlésünk érdekesb
tárgyai következők valának: 1) a' megyebeli na-
gyobb birtokosok özvegyek és hivatalból távol lakók,
az octoberi közgyűlés' ama határozata ellen, misze-
rint a' közelgő tisztujtásnál, az eddig szokásban

volt megbízó-levelek használata eltöröltetett, — ő
felségéhez folyamodván, e' kérelemmel a' nm. hely-
tartótanács utján azzal küldetett le, hogy irányában
a' tulósítás mielőbb tétessék meg, azonban a' tárgy
mint határozott pártkérdés hoszszas és keserű vitat-
kozásra nyújtott alkalmat 's végre a' megbízó-leve-
leket eltörölő többség győzelme mellett — akép dön-
tetett el, hogy mivel nem hihető, miszerint minden fo-
lyamodó személyesen írta volna magát a' folyamodás
alá, különben pedig a' megbízó-levelek mellett olly
okok hordatnak fel, mellyekre a' megyei rendek el-
törölő végzésük hozatalakor elkészülve nem lehet-
tek, egy kinevezett küldöttség a' folyamodásban alá-
írtakat fejkenként kérdezze meg: ha vajjon a' kére-
lemhez valóban magok járultak, vagy neveik aláír-
sában hatalmazottaik által tudva egyeztek é meg?
's erről a' válaszfelirat javaslatának bemutatása mel-
lett jelentést tegyen. 2) másnap hitelesítés előtt az
érintett küldöttséghez járulandó egyedek nevei el-
nök e. alispán ur által a' rendek elibe terjesztetvén,
némelyek V. S. főbírónak a' küldöttségbeni részvéte
ellen indítványt tettek azért, mert a' folyamodás ir-
noka által tisztáztatván, lehetetlennek tartották, hogy
az igen ügyesen szerkesztett iratnak más legyen
szerzője mint ő, erre a' végzés négy órai tusa után:
említett főszolgabírónak a' választmánybóli kiha-
gyatása lón, az indítvány okai közt azt is kelle halla-
nunk, hogy ha nevezett főbíró néhány év előtt egy
fiatal táblabírónak bizonyos választmányban elhő-
kösködése ellen kifogást tett, ugy őllene szüntegy
tehetni mostan kifogást! hozzá teszszük még, hogy a'
megbántott fiatal táblabíró épen az indítványozó ur
vala. — 3) Zala és Torontál megyék felszólításai
folytában az országgyűlésnek rendes idő-előtti ösz-
szehívására végett ő Felsőséghez felirást határozánk
olly kifejezett hiedelemmel, hogy a' kormány Ma-
gyarország haladását szíven hordván, azt, mit a' mult
országgyűlés el nem végzett — a' szellemi és anya-
gi kifejtés megannyi eszközeit, három hoszszu évig
heverni nem hagyandja, 's egyszersmind alkalmat
nyújtand a' nemzetnek ó es. k. főhercegsége az or-
szág mélyen tisztelt nádora felszázados hivatalkodá-
sának bekövetkezendő ünnepélyét azon hálához illő
nagyszerűséggel üllhetni meg, mellyel a' nagy fér-
funak halhatatlan érdemeiért méltán tartozik, 4) a'
duna-tiszai esatorna létesítéséhez járulólag — bi-
tang marhák árúiból alakult — res nulliusfélé pénz-
tárunkból 1000 pftot utalványozánk — magában ért-
ve, annyit erő társasági részvények iránt. — 5) Mold-
vában tengő magyar rokonink ügyében ő fels. felirást
intézék olly kérelemmel, hogy miután Bánságban a'
kamrai uradalom dohánykertész helyeségek telepíté-
sében fáradoz, ama szegény magyar családok ily he-
lyekre leendő áttelepítése eszközöltessék. 6) Az
egyesületek iránt kelt helytartótanácsi intézvény so-
rán mult közgyűlésünkben hozott határozatra kö-
zéponti főszbíránk olly tartalmu jelentést adván,
hogy Temesvár város körében veszes irányu egye-
sületek — minöket a' helyt. tanács keres — nincse-
nek, a' csekély számu gyűlési tagok e' jelentéssel
meg nem elégtültek, 's kijelentvén, mikép a' védegy-
let az, melly az intézvény által különösen érintetik,
ezen együletnek pedig tudatjuk szerint a' jelentő fő-
szolgabíró is tagja — ennélfogva töle az eljárást el-
vonták 's a' járásbeli alszolgabíróra azzal ruházták
által, hogy ezen egyesületnek nemcsak alapszabá-
lyait, hanem jegyzőkönyveit és irományait is terjeszse
elő. Nem használván semmit a' jelentésbe is foglalt
azon megjegyzés, hogy a' védegyeletalapszabályi már
Pest vármegye által felmutattattak. E' tárggyal ösz-
szefüggsben egy t á b l a b í r ó összehasonlított
tett a' védegyelet 's Temesvár városban fiatalok ál-
tal alakított önmivelő társaság — és az emlékezetes
jacobinus szövetség között, 's taps lón a' buzgóko-
donak jutalma azért, miért másutt kikaczagták volna!
7) Befejezésül, 's azon határtalan személyeskedés-
nek, melly jelenleg gyűlésinken annyira honos, hogy
arra majd több időt vesztegetünk, mint köztárgyaink-
ra — kellemetlen példajaul, meg kell említnem, hogy
egy fiatal szolgabíró, ki még fiatalabb főbíró akarna
lenni, V. S. főszolgabírót vesztegetési váddal tá-
madta meg, miszerint t. i. az egy vingai köznemesnek
40 pftot adott volna, hogy pártjára álljon, ki mindaz-
által érzékeny panaszszal tévé le a' vádlónál pénzt
's zászlójához hű maradt. Nem szükség mondanom,
hogy az erre kelt vita nem a' legépületesb vala, mind-
két párt tudott maga védelmére, 's a' másiknak ter-
helésére untig elég életképet felhozni. Végre még is
nem használván a' pro et contra disputatio: a' vádló

vannak megyék, hol a' magányügyek 's pörfolyam olykor egészen megszűnik 's függőben marad mindaddig, míg tisztújítás által ismét a' másik párt kerül fölül. Ezen 's hasonló visszaéléseknek elejét veendi az újabb rendszer, mert a' tisztviselők hivatalbeli visszaéléseik ellen üdvös örködést hoz létre.

A' demokrata párt közvéleményre akarja fölemelni azon meggyőződést, miszerint az új rendszer valóságos 'Kreishauptmannsystem' — azonban ezen szándékát nem sajtó útján ügyekszik elérni, hanem megyékbeni agitatio által, okul hozván föl, hogy Magyarország sajtóviszonyi olyanok, mik között a' sajtó általi közvélemény-alakítás teljes lehetlen. Ezen állítás pusztá ürügy, mert kimondatott más ízben általok, hogy Magyarország alkotmányos haladására a' sajtó többé mit sem tehet, ezen haladás csak megyék útján eszközölhető. De tévesztik szerepeiket a' demokraták, midőn kormányunk legújabb eljárása ellen kikelnek; ők ugyanis ezt másként nem tehetik, hanem ha hivatalcumulatiót 's tekintélyt — mellynek ideje szerintök rég lejárt, akarnak megismerni 's ótalmazni.

Különös, hogy demokratáink megütköznek a' fölött, hogy ezentul a' főispánok és helytartók a' kormány által fognak fizettetni. Nézzük a' megyei élet történetét 's látjuk, hogy alispánok 's egyéb megyei tisztviselők fizetései már jóval nagyobbak, mint századok előtt voltak; szintennek kell vala történni a' főispánok 's ezek helytartóira nézve is, ha ezen főhivatalok jelentés nélküli sine-curává nem válnak; most a' főispán 's helytartók visszaadnak eredeti rendeltetésöknek, illő tehát hogy fizetések kor 's körülményekhez legyenek szabotva; hogy pedig a' fizetést a' kormány magára vállalja 's a' szegény adózó nép nyakába nem rója, ezért inkább köszönetet mint gyanus megtámadtatást érdemel.

Hibásan állítatik, mintha a' megyei hatalom csonkították, midőn az alispánok hatásköre megszorítottván a' főispáné tágitatik; mindkettő a' megye tisztviselője; főispán sem tehet a' nos universitas határozata nélkül vagy épen ellen; haszna pedig igen nagy ezen hivatalok tágitásnak, mert az alispán tisztviselői visszaélések 's egyéb hijányok megszüntetését illetőleg sokkal inkább köteve van, mint a' megyei választóktul nem függő főispán vagy ennek helyettese. Áttér itt szerző a' mult orsz. gyűlésre 's mutogatja, miként ha legtöbb teendő bevégtetlenül maradt, ennek oka nem a' kormány vagy arisztokratia hanem egyenesen demokratáink túlzásai, példák erre: a' kir. városok rendeztetése; megyei kiesapongások korlátoztatása; büntető törvénykönyv; hitelrendszer; közös teherviselés 'stb.

Válaszol szerző azon állításra is, mintha a' mostani kormánysemélyzet bizonyos orsz. gyűlési párt vállain emelkedett volna oda, hol jelenleg áll; illyesmiről szerzőként csak parlamentarizmus mellett beszélhetni; illy kormányt az ausztriai monarchia nem ismer, hibáznak tehát, kik hiszik, hogy kormányelvek és személyek nálunk is akként változnak mint Angol- és Franciaországban. — Szerző föltétele nagy jelentékűnek mondja szerző azon centralis erőt, melly mult országgyűlésen a' I. főispán körül kezdde fejledezni, 's melly, mint szerző reményli, ezentul valóságos magkövét teendi a' parlamentarizmus életnek; ne higye senki, hogy azért, mert ezen centrum jobbadán a' baloldallal szavazott, elveszté eredeti típusát 's feledé nagyszerű föladatát, melly szerint közvetítő leend mindenkor a' véleményi szélsőségek közt; — érintett magaviseletének oka demokratáink túlságiban keresendő; hasonló okok hasonló eredményeket szültek, Angol és Franciaországban szinte ez szokott történni. Egy ohatása van szerzőnek a' főrendi centrum ezentuli cselekvését illetőleg, szeretné t. i., ha ezen párt minél inkább szilárdulna a' megyékben is, hol csak ennek közbenjárásától várhatni a' vélemények transzactionalis kiegyenlítettését 's az ebből származó kívánt haladást.

Végül szerző taglalat alá veszi a' közgyűlési szónoklatok egyik legkitünőbbikét, 's miután mély belátás és olvasottságra alapított nézeteit nyilvánítja a' virágos beszéd 's komoly studium-szülte elmélkedés közti különbség iránt, néhány részletes állítást emel ki a' mondott szónoklatból 's azok czélfogatásával foglalkodik. Mondaték P. megye közgyűlésén, miszerint az újabb kormányeljárás célja olytén rendnek behozatala 's megállapítása lehet, melly Lengyelországot megbuktatá; erre szerző Skarsinszky után állítja, miként Lengyelorsz. bukás-

sát leginkább következő elv sietteté: malo turbulenta libertatem, quam quietum servitium.

Nem helyesli szerző azon indítványt, mellynel fogva e' kérdés a' gravamenek végtelen terére volna átvendő; szerző úgy van meggyőződve, hogy a' kormány újabb lépését alkotmányos szempontból nem gáncsolhatni, ha a' kormány, ugymond szerző, nem bír adhaerentiával a' megyei életben, nem kormányozhat. Rosszalja azt is, hogy némelyek el akarják hitetni, mintha a' kormány ez újabb cselekvése egyenesen arisztokrátiánk megbuktatására volna irányozva; szerinte azon körülmény, miszerint több jeles hazafi nem maradt meg a' megyei kormányon, egyedül a' hivatal-cumulatio incompatibilis természetének tulajdonítandó. Kimondja szerző azt is, miszerint maga a' becsület nem elég jó hivataloskodásra 's azért abban semmi rosszat nem lát, hogy ezentul a' főispán: méltóság egyszersmind kenyérkereső hivattal leend. Utóljára örvendezését jelenti arra nézve, miszerint P. megye közgyűlésén maga az ellenzék elismerte az elvet, hogy azon arisztokrátiával valóban állni 's dűlni kell alkotványunknak.

Gyáralapító társaság közgyűlés folyt. K. G. mindjárt beszéde kezdetén visszatekinté a' társaság multjára 's ítéletet hozott a' történetek fölött. „A' gyáralapító társaság, ugymond, t ö r v é n y e s eredménye a' védegyeletnek; e' téren távol kellett volna maradni minden pártoskodásnak, annyival inkább minden személyeskedésnek; fájdalom! mint a' dolgok kifejlése mutatja — ezen üdvös szabálytól elhagyá magát a' társaság tántorítottan azon pusztá gyanu által, mintha tagjainak egyike, kinek e' társaság mondhatni, lételet köszöni, erőnek erejével igazgatóvá kívánt volna lenni. Gyanu és gyanusítás bizalmatlanságot 's végre egymás-elleni elkeseredést szültek; ez oka hogy a' társaság hasznos és nagyszerű föladatának munkába vételére helyett kénytelen most az iránt közgyűlésileg tanácskozni: vajjon főnmaradon é az még továbbra is eddigi alapszabályai mellett, vagy pedig egészen szétoszolják? Ezt érintenie kelle, a' mert mit mondott, azt a' dolgok világosan bizonyítják; a' következés pedig már eddig is megmutatta, de ha ez továbbra is így marad, még inkább megfogja mutatni, miként a' kitűzött czéllal sőt a' társaság lételetével semmi sem ellenkezik inkább, mint azon keserű gyanusítások, mellyekkel a' tagok egymást illetni nem átalították.

Mi már az alapszabályokat illeti, tökéletesen egyetért előtte szólott D. F. barátjával, hogy t. i. szerző föltétele okodóknak kell lenni azok változtatásánál; azonban szükségesnek látja e' részben néhány észrevételt tenni. A' gyáralapító társaság a' választáshatási kategóriákat akként állítá föl, a' mint ez közvetlenül e g y c z é l r a egyesült iparvállalkozók résziről történni szokott; ámde nem kellene feledni, miként a' gyáralapító társaság — ha csakugyan azzá akar lenni, minnek lennie kellene, t. i. a' hazai ipar hatalmas emeltyűjévé, különböző természetű a' mondott vállalatoktól; ugyanis e' társaság nem e g y c z é l t tűzött ki megközelítésül; hatáskörét kiterjesztendi a' hazai iparvállalkozók minden ágaira; szükség tehát hogy a' választáshatási föltételek is mások 's a' társaság czéljaival közelebb viszonyban állók legyenek. Véleménye szerint ennél fogva nemcsak a' nagyobb részvényesek, hanem azok is, kik csupán részletjegyekkel (100 ft. érteken alul) bírnak, megválasztathatnak bármi tisztviselésre a' társaság által. — Kiemelé aztán szóló, mennyire szűk fölfogása az a' gyáralapító társaság eszméjének, ha valaki hiszi, hogy az egész egyesülés nem terjed tovább, mint elfogadni egyes vállalkozók folyamodványait, 's azoknak bizonyos öszszegyet törvényes kamatra segítségül adni; hiba továbbá azon körülmény is, mihez képest a' társaság már alapszabályinál fogva egyedül csak olly vállalatok segéllésére mondatik alakultnak, mellyek hazai nyers anyagok földolgozásával foglalkodnak; szerinte pártolando volna minden vállalat, melly hazánk ipara emelésére irányoztatik 's nem lenne szükség tekintetbe venni az anyagokat, mikből gyártványit készíti. Azonban mindezt inkább csak jövőre szem előtt tartandó sinórmértékül tünteti föl szóló, 's nem kívánja, habár azok hasznos létéről meg van is győződve, hogy most mindjárt életbe lépjenek főleg azon oknál fogva, mert azok, kik tán a' fölhevülés első pillanatában aláírták neveiket, későbbben pedig bármi okból megbánták ezen lépéseket, könnyen ürügyül használhatnák az alapszabályokon tett változtatást visszafordításra, állitván, miként ők csak azon föltételekkel, mellyek társaságba léptükkor fönlálltak,

kívánnak maradni a' társaság tagjai. — Rosszalja szóló a' választvány azon lépését is, mellynel fogva igazgatóságra külföldön esőd hirdetteték; igazgatót a' társaság — alapszabályai értelmében — most csak egy évre választhat; ki higye pedig, hogy valamire való idegen, elszakítva mindazon viszonyokat, mellyekkel mostani helyzetében lekötötve van, rögtön közénk fog települni, habár tudja, miszerint egy év elteltével tán rövid uton szélnek eresztetik. — Kettő kíván végül a' társaság figyelmébe ajánlani: egyik az, hogy ha már esőd hirdetteték, a' külföld előtti kudarcz-kikerülés végett ennek határnappa ugyan várossék be, azonban a' választványnak hagyassék meg, hogy bizonyos idő alatt ezen esődhatárnaptól kezdve igazgatót válasszon még pedig olly értelemben, miszerint ha a' esőd következtében történt folyamodások e' részben kielégítők nem lennének, szabad legyen a' választványnak alkalmas igazgatóról másuton is gondoskodni. Másik indítvány pedig odajárul: engedtessek a' választványnak olly hatáskör, mellyben az — a' már eddig begyűlt pénzerővel — további halasztás nélkül a' társaság czéljaira irányzott munkálkodását megkezdhesse.

Következett szónok először is kijelenté, miszerint ő, mint a' védegyelet igazgatója, legközelebb áll a' hazai iparvállalkozókhoz 's azért ezek okait 's keletkezési phasisait leginkább ismérheti. Midőn a' védegyelet alapítója olly szándékból egyesültek, hogy pangó iparunknak vevők biztosítása által némi szökkenést vagy ösztönt adjanak, igen jól tudák, miként kik negatív téren megállapodniok nem szabad, hanem minél előbb át kellene lépniök a' cselekvési térre, 's gondoskodni a' fölül, hogy a' honi ipart pártolni kész tagok szükségéi kielégíttessenek. Ezen czélra nézve legalkalmas eszközül mutatkozott egy ollytén társaság, mellynek föladata lenne az ipar mezején gyűjtőmagot teremteni; hajlamot gerjesztetni, a' meglévőt használni, fölkatolni a' sikert ígérő viszonyokatszóval mindenütt a' hazai ipar életűjéket lépni föl; — illy társaság tervét foglalja magában a' gyáralapító társaság alapterve, illy czélok elérésire volt tervezve maga a' gyáralapító társaság. Láthatni ezekekből, mi közel esik e' kettő: védegyelet és gyáralapító társaság egymáshoz — keletkezésökben; 's mégis esudálatra méltó dolog, alig vannak darab idő óta életben, már is olly ellenséges indulattal állnak egymással szemközt, miszerint ez utóbbinak nem egy tagja irtózással látszik amattól elfordulni. Hamu alatt lappangó szikraként rejtegetteték ezen gyűlölség, míg a' gyáralapító társaság legközelebbi gyűlésén lobogó lángban tört elé; azok t. i., kik a' társaságot olly szempontból tekinték, mint kevéssel előbb érintve volt, ugy valának meggyőződve, miszerint a' társaság csak akkor fogna sokfelé ágazó terhes föladatának megfelelni, ha olly igazgatóval bírna, ki nemcsak fölfogá a' vállalat egész nagyszerűségét, hanem tudva e' haza szükségéit, ismérve a' különféle viszonyokat 's uralkodó véleményeket, elég erőnek érzendi magát a' társaság által kijelölt körében sikert biztosítólag hatni. Szóló egyike volt azoknak, kik az érintett tulajdonságokkal bíró igazgatónak minél előbbi megválasztását sürgeték, 's tán épen azon buzgóság, mellyel a' társaságot czéljai megközelítésében segítni ügykezett, okozá hogy soknál azon gyanu támadá, mintha K. csak azért sietné az igazgató megválasztatására, azért kíváná azt minél tagabb és szabadabb működési körbe helyeztetni — hogy valamikép maga nyerhetné el a' nagy jelentékű és szép jövedelmet ígérő igazgatói hivattal.

Szóló, mint a' védegyelet igazgatója, kezei közt tartja az iparélet egyes szálait 's így akár ezen mozgalmak állapotját akár egyéb viszonyokat tekintve oka van hinnie, miszerint azon esetre, ha a' választás valamikép rá fogna esni — meg bírna felelni a' társaság fölb követeléseinek; el is tökéle magát — megválasztatás esetében — az igazgatói hivatal elvállalására 's egy évigleni viselésére; azonban, miután tapasztalá több oldalról: mi módon gyanusítottik, határozatát megváltoztatá 's erősen föltette magában el nem fogadni az igazgatóságot, habár arra megválasztatnék is. Voltak, kik K. minden törekvését oda hitték irányoztatva lenni, hogy ő olly hivatalba jusson, melly neki egy részről igen nagy befolyást, más részről meg igen jövedelmes keresetágot látszék ígérni: ezek irányában önézete parancsoljameg jegyezni, mikéntszenkiaz elvekért vásárolt kenyérkeresés gyűlölségének nálánál e' hazában fényesb jeleit még eddig nem adá.

Mi ezután mondaték, nagyobb részt ismétlése K. G. beszédjének; rosszallatik a választvány azon tette, mihez képest külföldön esődöt hirtelen: megemlítetik, miként ő és elvrokonai nem tűrhetvén a rágalmoszerű gyanúsításokat a társaságot erelelti föladatától mind messzebb és messzebb eltérítve szemlélvén — visszaléptek, ekkor szóló szerint nem kell vala egyebet tenni, mint új tagokkal tölteni be a megürült helyeket, azonban némelyek jónak láták odavinni a dolgot, hogy elvégre gyűlés tüzének a fölött tanácskozandó: főmarraljon és továbbra is a gyáralapító társaság? — Ezen társaság megszüntetésére — mond szónok, csupán az szavazhat, ki Magyarországot iparának már in thesi ellensége; ki a hazai ipar fölvirágzását ohajtja, azon leend, hogy a társaság a helyett hogy széteszzen, bensőleg minél jobban rendeztesse. — Következének most a szónok néhány javaslatát, névszerint: a esőhatárnap eltelte után 8 napi határidőt kívánt engedtetni a választványnak arra nézve, hogy igazgatót választson. Az alapszabályokat most ugyan változatlanul kéri meghagyatni, indítványozza mindazáltal, hogy a napfényre jövendő hiányok gondosan följegyztesseken és év végével azok mikénti pótltatása s kiigaztatása közgyűlés tárgyává tétessék. Választványi tagok s egyéb tisztviselők választását illetőleg ősem kívánja ott a részvények mennyiségét mértékül használtatni; ügyekezzenek — ugymond, olyanokat választani, kik a bizalmat és közvéleményt bírják. — Végül sajnálkozva említi, hogy m. Sz. I. gr. nemcsak a másodelnökségről lemondott de a társaságból is végkép kilépett; a visszalépett gr. helyébe oly férfit kívánt ajánlani, ki világító-toronyként áll a nemzet előtt, kihez pártszínezet nélkül fordul e hazában mindenki; oly férfit, kitől áldozat leend ugyan a másodelnökség elvállalása, de ki ez áldozatot a hazának meghozandja — e férfit D. F.

Mielőtt a közgyűlés ismertetésiben tovább mennék, szüks. valam. mondanunk azon közöns. ról, melly emlékezetesb gyűlések alkalmakor P. megye termének minden zugát megtöltötték, s mellynek egyrésze e napon oly borzasztó rakonczátlanul viselte magát, miszerint nemcsak általános botrányt okozott, de a nemzet jövőjébe mélyebben tekintőknél fájdalommal rokon aggodást is szült. Olvastuk valahol, hogy a francia forradalom leglázasb időszakában naponként 15 száz asszony foglalá el a karzatok nagy részét, s ezek a jacobinus párt vezérenek egy intésére oly izgatottá ordítást kezdének, melly mellett bármi jeles szónoki hang nyom nélkül enyészett el: mult vasárnap Pest megye termében ilyenét jelenetnek valánk tanuji azon különbséggel, hogy itt nem tévutakra vezetett nők, hanem közvéleményt alkotni s képviselni akaró férfiak s ifjak szereplének. Midőn egyik gróf, ki egyrészt meggyőződéséhez szilárd ragaszkodásának, másrészt férfias higgadtságának saját véleménye előterjesztésekor, s méltányos türelmének az ellennyilatkozások kihallgatásánál több ízben legvilágosb jeleit adá — fölállott, hogy — mint későbbben értettük — figyelmeztesse az illetőket az alapszabályok szem előtt tartására, s választásoknál törvényekhez ragaszkodásra — oly dühös lármá kerekedett minden oldalról, miszerint hozzá hasonlót tán még ott sem hallhatni, hol tisztújítás alkalmakor a neki bősüzt kortések ellensapatjai egymással ordítási versenyre szállnak. Meg kell jegyeznünk, hogy itt oly társaság tartá ülését, mellynek minden tagja tulajdon pénzén váltá meg azon jogot, melly őt a társaság irányában illeti, s hogy a közgyűlés egyik célja volt higgadtan, érett megfontolás közben tanakodni a föl: mi történjék a már begyűlt pénzzel, s mint lehessen a társaságot oly szilárd alapra helyezni, hogy végre azok is, kik félénkség, bizalmatlanság vagy bármi más okból még eddig a társasághoz nem állottak, ezt hováhamarább s minél nagyobb pénzerő-megajánlás mellett eszelekedjék. S most, midőn az egyik fél — mellynek egy cseppel sincsenek több jogai mint a másiknak — órákig tartó beszédekben fejtegeté nézeteit illő esen. és türelmes kihallgatattas mellett; — föláll egy részvényes a másik oldalon, szólni akar azon ügyhez, mellyre nézve tetemes pénzüsszeggel adózott — s még mielőtt ajkáról ellebbenne az első hang — mielőtt csak sejteni lehetne is, mit van mondanai szándéka, művelt emberekhez nem illő féktelen kitörések közt gátoltatik elvitatatlan joga gyakorolhatóságban. S kik által? épen azok által, kiknek megengedtetik jelenlenni az értelmes vitalközönségen, azt figyelemmel kísérni, elmélni a hallottak föl-

lött, s az elhíntett üdvös eszmékből magok számára lehető legnagyobb hasznót hallgatva huzni. S ezek felejtve vagy tán nem is értve állásukat, szabályozni akarják a gyűlés folyamatát; irányt adni a véleményeknek, sőt mi több, törvényellenes határozatok hozására kénytelenek az itt szólani s intézkedni jogtalanok a szólásra s intézkedésre jogosítottakat! Nem fonak nem felfordult viszony s vakmerőség é az illy tett? Valóban ilyenek láttára nem tudja az ember: számközlés vagy boszankodással forduljon e el tőlök. Nem szándékunk itt kiemelni szakmai képességét azon férfiaknak, ki ez esetben illy illetlenül illy törvényellenes erőszak által gátoltatik jogaiban, nem akarjuk említeni azon polgári állást, mellyet annak alkotmányos törvényink nyújtanak, mellyet ennélfogva minden értelmes és józan hazafinak tisztelni kötelessége; nem fejtgetjük, miként azon terem, melly a törvények fölötti örökösnek van szentelve, jogbitorlás által megszeplősítetik: mindezekről hallgatunk, mert azok, kik megvetik a törvényt, nem tekintik a hely szentségét, nem a kötelességet, mellyel ember embernek, polgár polgárnak tartozik — szavaink által sem igen válnának jobbakká. De nem hallgathatunk el irányunkban egyet s ez azon körülmény, miszerint e tömeg, melly tulbecsölve önmagát keresztültör minden törvényes korlátot, fönnen hirdeti hogy ők baráti a szabadságnak! vegyék ez alkalommal figyelembe, mit németföld egyik legkitünőbb férfi Varnhagen mond, midőn így szól: „Bildung gibt Freiheit“ s ne feledjék hogy minden lépés, melly a műveltséggel ellenkezik, közelebb viszen a szabadság megbuktatásához. Műveltség nélkül valódi szabadság, illy szabadság nélkül nincsen élet.

D. F. miután a esend ismét helyre állott, kéré a társaságot, hogy soha senki kedvéért ne hagyja magát arra bírati, hogy eszelekedésben a törvényes ösvénytől eltérjen; kijelenté ezután, miként ő az alapszabályokhoz képest másodelnökségre nem bir választathatási képességgel; azonban viszonyainál fogva még azon esetre is, ha rendes uton választatnék meg — nem fogadhatná el ezen kintüntetést. A másodelnökség e társaságnál igen terhes kötelességei leendnek, szükséges erre nézve, hogy az állandóul Pesten lakjék, ha nem csupán névre de valósággal meg akar felelni hivatalának. Üdvös intést tarta ezután a féktelenkedőkhez s egyszersmind felszólítá a jogaiban mélyen sértett gróft: ne hagyja illyetén piszegetések vagy zaj által magát jogai gyakorlásában gátoltatni; — „ha velem eszelekednének így — monda, — tőrnek estig, ha kellene holnapig, majd meglátom: ki fáradna előbb ki; ők é a zajongásban, vagy én a hallgatásban?

B. b. indítványozá: biztosítá a társaság részvényesinek száztul 6tot, addig ugymond míg ez nem történik, mindig ingadozó lábón fog állni társaságunk; ellenben ha ez kimondatott, nincs mit tartanunk, hogy a szükséges tőke be ne gyűljön. — Megjegyzé erre K. L. miként illy biztosítást a társaságtól nem követelhetni, főleg működése első éveiben; mert föltéve, hogy annyi pénz gyűl össze, mennyi előleges számitás szerint tervezve volt, továbbá hogy a társaság — alapszabályai értelmében — nagyobb kisebb öszszeggekkel fogja segíni a hazai iparvállalatokat: ezen vállalatok szilárdulása, fölvirágzása és sikere időt kíván s így a társaságnak is készen kell lenni arra, mihez képest első évben kiadott pénzeiből nagy hasznót nem látand. Azonban idővel annyira fejlődhetik az ügy, miszerint a társaság tagjai 6 petnél nagyobb osztalékban is részesülendhetnek.

Elnök ő nmsga, ki a hely színén történt kiesapongások következtiben le akart mondani tisztéről — közohajtással látván magát az elnökség továbbviselesére mindenfelől kéretni — ebben elvégre meg egyezett; miután a társaság következő két határozatot hozá: készítsessék választványi javaslat a társaság szerkezte hiányainak mikénti kiigaztatására; ezen javaslat novemberi közgyűlésen fog tárgyaltatni. A esődületi határidő eltelte után 8 napalatt igazgató választassék. — Széchenyi István gr. helyébe másodelnökké Batthyány Kázmér gr, választványi tagokká pedig következők választattak: Pejacsevich János gr; Bezerédj István, Valero Antal és Hajnik Pál.

Temesmegyei közgyűlés. F. évi martius 4. kezdett és 12cn bevégezett közgyűlésünk érdekesb tárgyai következők valának: 1) a megyebeli nagyobb birtokosok özvegyek és hivatalból távol lakók, az octoberi közgyűlés ama határozata ellen, miszerint a közelgő tisztújításnál, az eddig szokásban

volt megbízó-levelek használata eltöröltetett, — ő felségéhez folyamodván, e kérelemmel a nm. helytartótanács utján azzal küldetett le, hogy irányában a tudósítás mielőbb tétessék meg, azonban a tárgy mint határozott pártkérdés hosszas és keserű vitalközönségre nyújtott alkalmat s végre a megbízó-leveleket eltörölő többség győzelme mellett — akép döntetett el, hogy mivel nem hihető, miszerint minden folyamodó személyesen írta volna magát a folyamodás alá, különben pedig a megbízó-levelek mellett oly okok hordatnak fel, mellyekre a megyei rendek eltörölő végzésük hozatalakor elkészülve nem lehetnek, egy kinevezett küldöttség a folyamodásban aláírtakat fejenként kérdezze meg: ha vajjon a kérelemhez valóban magok járultak, vagy neveik aláírásában hatalmazottáik által tudva egyeztek e meg? s erről a válaszfelirat javaslatának bemutatása mellett jelenték tegyen. 2) másnap lütelésítés előtt az érintett küldöttséghez járulandó egyedek nevei elnök e. alispán ur által a rendek elibe terjesztetvén, némelyek V. S. főbírónak a küldöttségbeni részvéte ellen indítványt tettek azért, mert a folyamodás irnoka által tisztázatlan, lehetetlenek tartották, hogy az igen ügyesen szerkesztett irtnak más legyen szerzője mint ő, erre a végzés négy órai tusa után: említett főszolgabírónak a választmánybéli kihagyatása lön, az indítvány okai közt azt is kelle hallanunk, hogy ha nevezett főbíró néhány év előtt egy fiatal táblabírónak bizonyos választmánybani elnökösködése ellen kifogást tett, ugy őellene szintugy tehetni mostan kifogást! hozzá teszük még, hogy a megbántott fiatal táblabíró épen az indítványozó ur vala. — 3) Zala és Torontál megyék felszólításai folytában az országgyűlésnek rendes idő-előtti öszszehívatása végett ő Felsőséghez felirást határozánk oly kifejezett hiedelemmel, hogy a kormány Magyarországot haladását szívvel hordván, azt, mit a mult országgyűlés el nem végzett — a szellemi és anyagi kifejtés megannyi eszközeit, három hoszsu évig heverni nem hagyandja, s egyszersmind alkalmat nyujtand a nemzetnek ő es. k. főhercezségére az ország mélyen tisztelt nádora felszólítás hivatalkodásának bekövetkezendő ünnepélyét azon hálához illő nagyszerűséggel üllhetni meg, mellyel a nagy férfunak halhatatlan érdemeiért méltán tartozik, 4) a duna-tiszai esatorna létesítéséhez járulólag — bitang marhák árúiból alakult — res nulliusféle pénztárunkból 1000 pftot utalványozánk — magában érteve, annyit érő társasági részvények iránt. — 5) Moldvában tengő magyar rokonink ügyében ő fels. felirást intézünk oly kérelemmel, hogy miután Bánságban a kamrai uradalom dohánykertész helységek telepítésében fáradoz, ama szegény magyar családok illy helyekre leendő áttelepítésére eszközöltessek. 6) Az egyesületek iránt kelt helytartótanácsi intézvény során mult közgyűlésünkben hozott határozatra középponti főszbiránk oly tartalmu jelentést adván, hogy Temesvár város körében vézes irányu egyesületek — minöket a helytanács keres — nincsenek, a csekély számu gyűlési tagok e jelentéssel meg nem elégtültek, s kijelentvén, mikép a védegyelet az, melly az intézvény által különösen érintetik, ezen együletnek pedig tudatjuk szerint a jelentő főszolgabíró is tagja — ennélfogva tőle az eljárást elvonták s a járásbeli alszolgabíróra azzal ruházták által, hogy ezen egyesületnek nemcsak alapszabályit, hanem jegyzőkönyveit és irományit is terjeszse elő. Nem használván semmit a jelentésbe is foglalt azon megjegyzés, hogy a védegyelet alapszabályi már Pest vármegye által felmutattattak. E tárggyal öszszefüggésben egy t a b l a b i r ó öszszehasonlítás tett a védegyelet s Temesvár városban fiatalok által alakított önmivelő társaság — és az emlékezetes jacobinus szövetség között, s taps lön a buzgódonak jutalma azért, miért másutt kikaczagták volna! 7) Befejezésül, s azon határtalan személyeskedésnek, melly jelenleg gyűlésinkben annyira honos, hogy arra majd többidőt vesztegetünk, mint köztárgyainkra — kellemetlen példájaul, meg kell említenem, hogy egy fiatal szolgabíró, ki még fiatalabb főbíró akarna lenni, V. S. főszolgabírót vesztegetési váddal támadta meg, miszerint t. i. az egy vingai köznemesnek 40 pftot adott volna, hogy pártjára álljon, ki mindazáltal ércekeny panaszszal tevé le a vádlónál pénzét s zászlójához hű maradt. Nem szükség mondanom, hogy az erre kelt vita nem a legépületesb vala, mindkét párt tudott maga védelmére, s a másiknak terhelésére untig elég életképet felhozni. Végre még is nem használván a pro et contra disputatio: a vádló

szolgab. előadása — mely közbevetőleg legyen mon-
va — egy más egyed egyszerű meglehet ármányos
előadásán épül — hiteles hivatalos jelentésnek véte-
tett, 's ezen tényre kimondatván a' roszalás: — a'
vesztegetés ellen, mint illik, szigorú rendszabályok
hozattak, mellynek kiegészítő részeül — a' tisztju-
táson nyilvános szavazat állított fel. A' közönség
hallgató része pedig, melly állásunkat józanabban ité-
li meg mint magunk, midőn V. S. nak a' vád ellenébeni
tagadását, 's férjfiás nyilatkozatát hallá — nem ké-
telkedett megjegyezni, hogy a' vádló szolgabíró va-
lamit keresett a' bokorban, vagy saját metierjéből
mást kitalálni szándékozott. 8) Gyűlés végnapjai-
ban értésükre esvén a' RRnek, hogy Lonovics József
csanádi püspök ő excaja ő felsége által — sz. István
ap. király jeles rendje' középkeresztjével disze-
sítettett, a' tisztelt egyháznagynak ezen újabb kitün-
tetését elnök e. alispánunk vezérlete alatt kiküldött
választmány által üdvözölték. — A' rendes levelező.

Komáromból. Válasz a' P. H. 435dik
számában közlött fogadj Istenre. Minél
többet gondolkozom, annál inkább bámulnom kell az
olly fajta emberen mint az érdeklött cikik írója: ki
ügyetlen kezekkel olly dolgokat feszeget, mellye-
ket érinteni sem lehet a' nélkül, hogy veszélyesebbé
ne váljanak, — bonczolásokkal pedig okvetlen köz-
békét zavarunk föl; mellyet azután ész és jóakarát
sem képes többé előbbeni helyzetbe visszaállítani.
Mijelen ügyet pártom részéről illeti, annak hasznos
szolgálatot tett a' cikik írója; mert e' tárgy további
bonczolgatása okvetlenül tisztábban derítendő fel
annak igazságát: de ki kell mondanom, hogy ezen
ügy tisztába hozatala nem a' hirlapokat, hanem me-
gyei közgyűlésünket illeti, hol fegyverünk egyen-
lők 's adatokkal bizonyíthatni állításunkat. Kinyilat-
koztatom tehát, hogy mocsáros helyzetbe, hová a'
Pesti Hirlap 435dik számában közlött epés cikikké-
csalogatott ön, súlyedni nem fogok, azon önhöz olly
méltó állást önnök háborítatlanul birni engedem.
Thaly Zsigmond.

Esztergom. Apr. 9 — 10kén évnegyedes
közgyűlésre ültünk össze alispáni elnöklet alatt. Elér-
zékenyülve hallottuk m. Uzovics János volt főisp.
helyettes bucsulevelét, mert e' férfiú 10 évi elnök-
ségében tiszta keblű, pártatlan, és igazságszerető,
harczainkban béketűrő, mindenkor és mindenben
rendtartó, mindenki iránt leereszkedő, áldozatok-
ban példás 's a' kor és nemzetiség viszonyaival ösz-
hangzólag kormányzá e' megyét; vesztességök fáj-
dalmát 's hálájok őszinte adóját a' KK. és RR. jegy-
zőkönyvükbe iktatni rendelték, egyszersmind b.
Rudnyánszky Samu kanonok ur vezérlete alatt fé-
nyes küldöttséget jelölének ki, melly, mihelyest a'
bucsuzónak egészségi állapota engedendi, szemé-
lyesen vigye meg ő m é l t ó s á g á n a k a' megye Rdei
bucsuhálját. — Közügyi tárgyak: a' nm. hto tanács
azon intézvénye, mellyben a' mesterek és jegyzők
tisztesbeknek tekintetni rendeltettek, igaz részvét-
tel helyeselve fogadtatott. — Az 1844ki 9d. t. cz.
értelmében kinevezett választvány jelentését bead-
ta, mellynek nyomán a' közmunkák szabályoztató-
si kulcsára nézve határozatott, hogy az nem h o l d
számra, hanem mint a' törv. rendel. t e l e k szám-
ra fog alkalmaztatni, 's ennek indoka az, misze-
rint a' választvány birtokában sem földmérési, sem
más szabályozási eszközök nem léteztek, mellyek-
nél fogva a' telkeket osztályozhatta volna; az 1so
Sra határozatott, hogy a' könnyebb munkák 2 vonó
marhával, az erősbek (kőhordás stb.) 4 vagy több
fogatu vonómarhával, de ez esetre minden 2 marha
1 napot egészítendővel végeztessenek; egész me-
gyei munka-erő 3/4da az országutakra, 2/4da a' mel-
lékvonalokra, 1/4da rendkívüli eseményekre lesz for-
ditandó, a' fúttakon tavasszal és őszszelötöt hétig,
a' mellékeseken pedig kéthétig tartand a' munka; az
idén julius elején megy teljesedésbe ez igen rég o-
hajtott törvény; a' KK. tekintetbe vették az órányi
napszámot is, 's így a' levélhordás 's egyéb hasonló
apróbb munkák 1/4 napba számítandóknak határoz-
tattak. — Az országgyűlési költségeket kivétó vá-
lasztvány véleménye jóváhagyatott; de földmérés
hijányában ez mindig csak hijányos marad, pedig
igen kívánatos volna Somogy v. gyének e' tekintet-
beni utánoztatása! — Jövő közgyűlésünk jul. Skára
törvényszékeink jun. 9kére, a' hús fontja majus 1től
12 kr-ra határozatott. — Levelezések: E s z é k vá-
ros l a t i n levelet írt a' törvény nyilvános rende-
lete mellőztével, miután ez nem kapcsolt rész, a'
RR. fölírnak a' h. tanácshoz, 's megkérik, hogy az

említett várost rendre utasítani méltóztassék. Bor-
sod vgyének a' törvények fordítását illető; ugy több
megye és város körlevele az országgyűlésnek mi-
nélelőbb tartását pártolotni kívánó körlevele tudó-
másul vétetett. — A' gazdasági egyesület levele,
mellyben a' eselédrends. 's egyéb gazdaságot illető
adatokat kér, méltányoltatott 's választvány nevez-
tetett ki szakértő férfiakból, kik, mint hihető, buz-
gón járának el tisztökben. — Higgadt józansággal
folyta' tanácskozás. — A' Duna medréből kite-
rült, árjával a' partokat leszaggatta, az őszü veté-
seket sok helyen kiázattá, a' kerteket beiszapol-
ta, a' hidakat elmosta, az utakat elrontotta, igyp.
o. Nyerges-Ujfalun a' sánczhegyi országotat alámos-
ván, a' napokban egy vígyázatlan ut szélén ballagó
társzekeret meg meg bírván, az lovastul a' Dunába
fordult; az ár az esztergomi hidfőt meghaladta, a'
szigeteket elborította, sőt a' városnak némelly ut-
czáit is u. m. Tabánt, dunautczát, szélutczát st. Külön-
ben hajóhidunk be volt már kötve, hanem apr. 7kén a'
vontató gőzös 7 hajóját kiütötte. Honból is illy szo-
moru Ipoly-áradási híreket hallunk. — Apr. 9kén
nagy vendég szállott a' gőzörül partainkra, A l-
t i e r i L a j o s h g az ausztriai es. k. udvarnál apos-
toli követ (nuncius) kit a' papság és nép ezernyi
tömege, üdvözlések 's éljenzések közt legnagyobb
tiszteléssel fogadott, ez által is a' magyar kath. nép
hódoló tisztelétét, háláját és tántoríthatlan ragasz-
kodását kívánván a' romai szent széki iránt ünne-
pélyesen tanusítani. Miután a' nagy vendég városunk
jelességeit szemügyre méltatta, kegyességének em-
lékét itt hagyván, 12kén Vácznak folytatta útját,
onnan fővárosunkba utazandó. Mosolyogjon ő hgsége
elé magyar földünkön a' köztisztélet.

Szabolcsmegyei közgyűlés. Midőn haza-
térve megyei gyűlésünkől, az ottan történetek a-
karom elsorolni, azon kérdés áll előmbé: vajjon so-
káiig fogunk e' még megyei tudósításokat írni? vaj-
jon 1945ben fognak e' még a' magyar hirlapok megye-
gyűlési dolgokat közleni? Lehetetlen, hogy a' gon-
dolkodó hazafi ezt ne szeretné tudni; de hiában, tud-
nia nem lehet, csak kétes merengés támad keblé-
ben. Én legalább ha elgondolom a' centralisálónak
a' megyei rendszer elleni agyarkodásukat és a' me-
gyei élet bomladozó állapotát látom, akaratlanul is
azon igazsághoz vitetem, miszerint mulandó min-
den, a' mi emberi, 's mindennek lejár ideje. És ha
fenálló intézeteiket a' szabadság jobb biztosítékai-
val akarnak a' szóba hozott centralisálók föleserélni,
akkor örömmel dobogna fel szívünk a' jövendő élbe.
De midőn látjuk, mivel keesegtetnek ök bennünket
's körültekintünk hazánk határin: lehetetlen nem
kétkednünk szabadságunk biztos jövendője fölött.
Én ugyan vidéki, mezsei ember létemre nem bátor-
kodom az ott a' centrumban, a' tudomány, hazafiság,
és tudatlanság, bűnök és förtelmek gyűlhelyén, bár
csak centralisálásban is, arszláncodókkal vitára kel-
ni, nem bátorodom, kivált ha nem lehet; de mégis
lehetetlen csudálkozásomat elhallgatnom a' fölött,
hogy vannak emberek, kik a' nemzeti szabadságot
biztosíthatni hiszik az által, ha azt testestül lelkes-
tül a' középponti hatalomnak nyújtják át. Centralis-
táink kétfélék: némellyek mindent, de kivált a' hely-
hatóság jogait a' törvényhozó hatalomban, mások
ismét a' végrehajtóban törekszenek őszpontosítani.
A' szabadságnak minden barátja tudhatja, hogy a'
törvényhozás munkáját veszélyes zavar nélkül a'
végrehajtó hatalomnak, bár részben is, nem tulaj-
doníthatni; de ugy látszik, nem megvetendő a' mai
időben azok serege, kik azt hiszik, sőt fennen hir-
detik, hogy a' közsabadság minden sérelme nélkül
minden szabályozó tehetséget egy képviselő tes-
tületnek nyújthatnak át, ezek ugy látszik feledek, vagy
legalább feledtetni akarják, hogy a' képviselő tes-
tület, mint illyen fölött is, szilárdul áll a' végrehaj-
tó hatalom törvényhozói hatalma. Én ezt nem feled-
hetem, 's ugy látom: bár hány fajta legyen is centra-
listáinknak, valamennyien azon vannak 's dolgoz-
nak, hogy a' helyhatóságok jogait a' végrehajtó ha-
tomban őszpontosítsák. Ha vajjon csalatkozom e'
kérem a' Pesti Hirlap szorgalmas leventéit, legye-
nek szivesek engem 's bizonyosan másokat is eziránt
felvilágosítani. Adná Isten, hogy tehetségemben álla-
nó jövendőben még több kérdést intézni hozzájuk.
Jelenleg nem tehetem. Gyűlésünk közérdekü tárgya-
it akarom elmondani. —

Közgyűlésünket mult mart. 31én első alispá-
nunk (minthogy még a' ministratorunk nincs) a' me-
gye állapotáról értesítő beszéddel nyitván meg, e-

lőad. miszerint azt vidékenként rabló csapatok nyug-
talanítják. Ezek elfogatása 's a' közbátorság hely-
reállítása végett a' megyei rendőrség rendkívül
erősített meg; a' pandurok szaporították 's lovak-
kal láttattak el, 's pedig a' nélkül, hogy ezen lovak
tartása pénzbe kerülne; mert némelly közügybará-
tok kisütötték, miszerint olly tisztviselők is huznak
pandurlótartási portiókat, kikhez lovas szolgák nem
adatnak. A' rablók elfogatására őszöntésül díjak
tűzettek ki, még pedig főczinkos Gesztely József-
ére 200 pft, a' többiére egyenkint 100 pft. — Ne-
vezetesb tárgy a' politikát illetőleg alkalmasint az,
hogy a' nm. h. tanács a' megyei tűzkarmentő társaság
iránt ismételve újabb leirt és szabályit felkületni
kéri. Erre nézve erőlyes beszédek fejlettek ki, 's a'
RR. némi kivétellel, egyetértőleg elhatázzák az e-
lőbbi feliratokhoz képest, miután a' szabályok már
föltejlesztették 's a' módosítások czélszerűleg meg-
tétetvük, jelenleg többé fel nem írni, 's az ügyet
befejezettnek tekinteni. — A' gyűlések tárgyait
nálunk leginkább magányügyek tevé, nem csuda,
ha közérdekü tárgyak gyéren fordulnak elő a' tudó-
sításban is. — Egy tisztaútvágási ügyben Vay Áb-
rahám gr. ő excajának mint biztosnak levele olvas-
tatván, tartalma kellemetlenül hatott a' RRre, kik
azt a' helyhatóság jogaiba ütközönek látták 's elha-
tázzák kijelenteni, miszerint illyen ügybeli biztos-
nak nines joga roszalni a' tisztv. eljárását, mert az
alispán eszelekvényei fölött a' RR. mondanak ítéletet
'stb. — (Vége köv.)

Budapesti napló. (April 20kén.) A' napokban,
mellyeket csak tavaszaknak mondhatni, arról akart meg-
győzni bennünket e' jászvilág külszine, hogy mi már va-
lóságos nyarat élünk; ugyanis alig dideregtek el az idült
tél fogvaczogató nóitát, egy kis szende napfényre csak
egy bujkálnak elé a' 'Fagylaldák' hogy bennük hűtögetve
testünket folyvást megarthassuk lelkünk hidegségét a'
közügyek iránt, mellyek fölkarolása 's pártolása nem utó-
só teendő lenne az élet derült szakában. — A' városliget
dalló szárnyasokon kívül tarka néptömeg látogatja, melly
a' kinálkozó élvek előtt egészen kibontakozott téli burkai-
ból. — Sz. Gellérthegyen szállongó csoportok is kísérlék
mult vasárnapon az elhalasztott mulatság, vagy inkább
népi ünnep megtartását, — de kudarcot vallatott velök az
eső; 's így mi az idén elhaladt, már csakugyan elmaradt;
's a' mariandlik csak a' Dunára szórhattak áldomást hogy
jövőre jobban viselje magát zordon természetével, pedig
ha nem olly korán esik a' husvét, mint az idén, erre sem
lehetne panaszuk — 's így inkább lehetne a' kalendáriom-
készítőkre, ha t. i. ezek képesek volnának a' husvét előbbre
vagy későbbre határozni — mi azonban hatalmokban épen
ugy nem áll mint a' meteorolognak vagy időjósnak az idő-
járás esalhatatlan megszabása. — Ez így levén, lássuk mit
höz nekünk termékeiből a' jó idő: Egy szélutczai gyár esi-
nos mellénykémekéi készit, mellyekbe hazánk ezimere
közékvá 's a' közbe futó esikolatokon egyik egyletünk
mintegy áradólag folyvást meneten mutatkozik; igen jó
keletük van, 's a' bizományos nem győzi vásárosit; az e-
szélyes készítő Michna. — Szerelmi könyomatató a' kül-
földön még így nem sikerült kendők tartós szinezését kez-
dte meg; egy illy példány megfordult a' naplóíró kezén;
szegélyit ékes czirkázatok futják körül, 's négy szegletén
Bezerédj, Deák, Klauzál, Kossuth arczképek láthatók. Más
megjegyzése a' naplóírónak nines azegészre, csak sajálja,
hogy hazai egyesület pártolása megengedtetik e' féle szí-
nes demód felett drága esiesomáknak, holott a' nyomáson
kivül talán egyetlen, honi' parány sines rajtok. Hazánk e-
gyik nevezetes gyártulajdonosa az elárvult szepesiek és
árvaikból 60-70gyerm. saját költségén gyárosakká nevel-
ni ajánlkozik; a' vállalat némi nehézségekkel jár, mellyek
azonban hihetőleg nem sokára elhárítatnak; a' nyomor eny-
hítésére 's a' kenyérkeresethez előkészítésre illy alkalom
ritkán kínálkozik. — Nemzeti színházunk egyik jeles tagja
L. ujra megházasodván, olly nőt (D. M. jett) magának sors-
osztályosul, kivel nemesak a' szinpadi, hanem az életvi-
harokat is mindig mosolygó arczczal kiállhatni reméli. 'S
mivel a' házasság lakodalommal kezdődik, azért erről is
szólunk: egy aranylakodalom tegnapi szombaton, épen föl.
királyunk születésnapján tartaték a' városi szegények há-
zában, hol mint mondják, egy 102 éves asszony viselendi a'
nyoszolyó-asszony szerepét, a' két koros házastárs egyi-
ke 74, másika 81 esztendő. — Rövid időn városunkban egy
új vasöntőgyár épül; mire az illetők már megkapták a' sza-
badítékot. — A' nagyhidutczai eszeselék-rakványok ezu-
tára elhárítatnak, 's így a' hely díszben, a' közlekedés
kényelemben nyerni fog; ugyanezt vélik a' bolternyő-ké-
szítők is, kik a' fontolva haladók sorába tartozván csak
megmaradnak szokásuknál az ereszi messze szaporítván,
hogy a' déli közönség árnyékban sétálhasson; a' magash
termetűnek pedig vagy kalapját sujtassa lo vagy fejét
törhesse be vagy szemét ütthesse ki alantabb vastartalék-
rudjával. Kellemesb árnyék lesz ennél az óbudai gőzhajó-
révkörnyéken, hova eperfákat szándékoznak kültetni, hogy a'
husongó vándorok keservüket egyegy szemmel megéde-
sithessék. — Rég kikürtölt dolog, hogy a' zálogintézetek
hazánkban legkönnyebben boldogulnak; ennek újabb pél-
dája azon szükség, melly a' pesti zálogház tagítatását e-
lőidézé, melly ezétra egy szomszédház (csak) 60 ezer p.
ftért vásároltatott meg; melly kis költség rövid időn két-
ségkívül födőzve lesz. — Több lap emlité, hogy valamely
külvárosban magyar szinkört (arenát) fognak építeni; mire

önkéntelenül öltik azon kérdés eszünkbe: hát a 'belvárosban megtelepedtünk é már, hogy már is kifelé takarodunk? — Mult naplónk templomépítési adataihoz járul, hogy még egy tágas t ő t e g y h á z is van készülében — Magyarország szívében! — Hogy minapi örömmünk az orvosi egyetemen terjedező magyar nyelv érdekében félre ne értessek; P—D. Laptársunkat fel kell világosítanunk, miszerint nem minden az, mi ott magyarul tanítatik; mi csak a' dicséretes részt emelők ki; s valóban sajnós! hogy még oly tárgyak is, melyek magyarnyelvi adatai semmi nehézséggel sem jár, az óság burkai közt esigáztatnak; de hocsánat hogy újainkon elő nem számláljuk, mert azok elégtelenek volnának; s hazánk sebei néhány melegeklü orvoslói közt vannak olyanok is, kik senyvesztik a' drága gyümölcsöt, mit kir. kegyelem is ápol; mert ők nem értik: qua natale solum dulcedine cunctos detinet, s milly édesen csengedez a' honnyelv! — A' hírhérlési ügy fölött mindkét városi vegyes választmány tartja tanácskozási; de ez anyagi közlöny színtolly nehézségekkel jár, mint előbb említett szellemiközlekedésünk rendszere. — Tegnapelőtt april 18k. két terhes hajó fényes nappal, noha nyitva volt a' hid, a' rossz kormányzás miatt hidhajóhoz ütdödvén minden terhéstül s rakományostul elsüllyedt s a' hidat is annyira megrongálta, hogy a' közlekedés rajta egész nap megszakadt. — Dunánk már lohadni kezd. Azonban majd egész B o d r o g k ö z vizlátalt, így T a k t a k ö z, S z a m o s k ö z és majd minden f o l y a m k ö z. Gyulán kétszáz háznál többet összeomlasztott a' Körös árja. Szatmárban szinte számost a' Szamosé, Jászsigában a' Zagyvácé, sat.

A' honi szobrászat ügyében. A' Mátyás emléki igazgató választmány a' mult 1844k. évi nagygyűlés óta 738 aláírási ívet küldött szét hazánkban; de a' felszólítottak közül eddigelé csak 65ten küldhették be iverket gyűjtéseikkel együtt, melyek a' pénztárnoki számadás nyomán, mai napig 1277 p.ftot 57 krt. s 4 aranyat tesznek. Ez elég örvendetes eredmény fogna lenni, ha a' künlévő 663 iv is aránylag annyit hozna be. A' t. cz. ügyvivő urak egész tisztelettel kéretnek; méltóztassanak gyűjtéseiket a' jövő pesti júniusi vásárra Nádosy István egyleti pénztárnok urhoz (Pestre váci utcába, fehér oroslánhoz czimzett posztókereskedésbe) biztos alkalommal beküldeni. A' mult évi nov. 30kai begyűlt pénzeszegek immár közzé tétetvén, az azóta begyűlt e' következők: 22. iv. Gyűjtő: Kunevalder testvér urak Pesten, magok a' gyűjtők 10 ft. 46. iv. Gyűjtő: Károly Lajos h. ügyvéd, maga a' gyűjtő 1 ft. 73. iv. Sz. k. Besztercebánya városa Rarus Mihály ur által 20 ft. 95. iv. Gyűjtő: t. Posa István ur Czepléden, Elefánt Mihály 1 ft., Posa István 1 ft. 131. iv. Gyűjtő: ngos Majdhényi Pálné asszonyság, maga a' gyűjtő 10 ft. 168. iv. Gyűjtő: Noisser Ernő ur Győrött, dr. Kovács Pál 1 ft., Békeffy György 2 ft., Groos Antal 20 kr., Zmeskál József 1 ft. 174. iv. Gyűjtő: Kupritz Imre th. ur, gr. Niczky 10 ft., Zbinyoroszkó Miklós 1 ft., Asztaller Teresia 1 ft., Halász Sándor 6 ft., Hollósy László 1 ft., Dinnyesy György 2 ft., Halász Gáspár 1 ft., Kaszás György 1 ft., Tóth János 24 kr., Boli János 20 kr., Kálmán Adám 20 kr., Huszár Pongrácz 2 ft., Csaszár uradalmi kasznár 4 ft., 175. iv. Gyűjtő: Márton József ur, Tökés László ev. lelkész 30 kr., Veres János 20 kr., Vaszary György 10 kr., Márton József 1 ft. 186. iv. Gyűjtő: Meehtler Antal ur Komáromban, Starnek M. 10 kr., Roitsch G. 10 kr., Stampa O. 20 kr., Rác A. 20 kr., Farkas P. 20 kr., Lévy L. 20 kr., Podhraczký A. 1 ft., Szilágyi P. 30 kr., Knant J. 20 kr., Bindernits S. 20 kr. — 232. iv. Gyűjtő: Bicskey Lajos ur Kecskeméten, Ruttkay János 2 ft., özv. Rákóczy 1 ft., Teszary Mihály 1 ft., Ruttkay Miklós 1 ft., Veinberger Gábor 1 ft., Teszary János 1 ft. — 346. iv. Gyűjtő: t. Szentimrey Endre főszbiró ur, maga a' gyűjtő 1 ft. — (Folyt. köv.)

Pesti szegény gyermekórház. Ócs. kir. főhősége Mária Dorottya, egyesületünk kegyes pártfogónője, e' napokban tetemes mennyiségű kész gyermekruha-darabok, fehér- és ágyneműekkel méltóztatott ez intézetet megajándékozni. A' választmány ezt legforróbb hálaöszönnel nyilvánítván, nem hallgathatja el azon meggyőződését, miszerint e' magas példa után indulván, több nagylelkű urnó szives pártfogása alá veendik a' szegény kisdedekek s velökszülött könyörület érzetével enyhítendik azok szenvedő sorsukat. — A' pesti mérsáros czéh, választmányi elnök t. Máhr Antal ur felszólítására öt részvényt írt alá három esztendőre. Kelt Budapesten, april 16án 1845. Frankenburg Adolf egyesületi titoknak.

Spanyolország.

Catalonia és Berga jelenleg főhadiszállásokul szolgál a' nyugtalan carlistáknak. Híre volt, hogy husvét ünnepén az összezesküdték egy általános kirontásban tüntetendik ki nagyszerű erejüket, a' következes azonban e' félelmes hírt meghiusítá. Tristany csapatja azonban e' napra növekszik, kivált megerősödött pedig a' zendülő serge Pepi de Ori hozzájok álltával, ki nagy számu követőivel Catalonia és Aragonia határin lesia' jó szerencsét Tristanyval egyesülhetni. Madridban is összezesküvés földötetett fel, de mellyről még egész bizonyossággal nem tudhatni: vajjon d. Carlos vagy Espartero érdekében rendeztetett e' 30 gyanus egyedelt elfogtak. Mirandában gúnyiratokat szórtak el, illy homlokirattal: „Felroyalisták! közelget győzelmünk ünnepe, éljenek cataloniai barátink! — Trapani gr. elibe izléssel készí-

tett hajót szándékozik a' spanyol udvar küldeni Nápolyba, hogy ezen Barcelonába jőjön a' királynék látogatására. Trapani közönségesen H. Izabella jegyesének tartják, ha t. i. a' nép belégyezik. — Mart. 27én a' költségvetési választmány ülést tartott, mellyen több követ és Monpénzügyminister is jelen volt; ez ülésben határozatkép kimondatott, hogy a' spanyol kormány ez évben 40 millió reál statusadóssági kamatinak fizetésére fordíthat. A' statusadósságok változtatására minimumkép 8 esztendő határozatott; melly után az adósságok egyik osztálya sem leend a' másik elibe sorozható. Mivel pedig némely követek a' fölötti aggodalmokat jelenték ki, hogy ez esetben a' status-kötelezvények kapósbak levén a' nemzeti jószágok vásárlói bizonyosan megbuknának: a' finansminister biztosítólly kijelenté, hogy azon esetre, ha a' kormány egyik vagy másik osztályu status-kötelezvények változtatását eszközölné, azokra olly tyuszt állapítana meg, mellyekhez alkalmazólly a' közjavak megvevői fizetéseiket veszteség nélkül megtehetnék.

Schweiz.

A' schweizi lapok hosszasan írják le a' szerencsétlen ütközet kimenetét, s fejtegetik az okokat, mellyek a' esatavészt mint intő jósejek megelőzők. A' szabad sergek tönkre veretése leginkább annak tulajdonítható, hogy erejüket, mellyel egy Napoleon birodalmát megrázhatták volna, nem összpontosították; három, négy elkülönzött csapatra oszladoztak; s ezek vezérei egyet nem értve önfelök után adák a' parancsokat, készítik az ütközettervet, s büszkén simítanak síklós utat a' bukásnak; mert ezen elszakadozott csoportok hadi szabály szerint nem állíthatnak fel; a' hátravonulás esetében pattantyusság és lovasság által nem fődözthettek; innét a' leöltek és megsebesítettek olly roppant száma, s innét az elfogott harezosok rablánczra veretése. Az első csapat megütköztekora' még főnállókhoz ijeszto' álhírek vitettek, kik ekkép, mielőtt csatatérre érthettek, már is legyőzötteknek érzék magokat, sokat pedig alattomos vágy izgatott még ép állapotban megszabadásra. April 4érül szóló luzerni irat bizonyosnak jelenti: hogy a' felkelt sergek közül 300 elesett s 1730at elfogtak; a' megholtak közé nem számíttanak, kiknek erejök volt ugyan a' vérmézőrül elvánszorogni, de utjokban lenyomattván a' halál fájdalomtól, szüntének meg élni, s kiket a' könyörülő felebaráti szeretet valamely félre-eső árokba vagy folyammederbe hengerített a' közönséges feltámadásig tartó nyugalomra. Apr. 4kén a' luzerni nagy tanács a' történetek fölött tanácskozára összeült s határozá: hogy 1) a' hadi foglyok közt azok, kik 20 évnél ifjabbak, még az nap szabadon eresztessenek, minthogy ezek a' nagyobb czinkosakból ugy esábittattak el. 2) Minden külföldi legott szabadon bocsáttassék azon föltétel alatt, hogy a' törvényszék által örökre tiltva legyen nekik a' szövetséges cantonokba valaha visszatérés. 3) Minden egyéb fogoly s bebörtönzöttek a' közönséges polgári nem hadi törvényszék előtt fognak megpörltetni, de engedelem adatik nekik a' nyereendő ítélettel meg nem elégülés esetében a' nagy tanácshoz kegyelemért folyamodni. Nyolcz nap mulva a' nagy tanács ismét összeülend. — A' székhely utasítást adott a' szövetségi biztosoknak: hogy ezek a' szabad fegyveres csapatokat, hol még fenállnak, vagy összeállni készülnek, azonnal oszlassák szét; s oda miköljönnek, hogy Luzern az elfogott szabadosokkal kegyesen bánják, de egyszersmind ismerjék el Luzern statusnak intézkedhetési teljes jogát. A' radical lapok ekkeseredten panaszkodnak azon kegyetlen vérengzés s embertelen dühösség ellen, mellyet a' győztesek a' legyőzöttekkel éreztetének. Steiger tanár habár vesélyesen sebesített is meg, miután metsző gúnyokat állott ki kötözött kezekkel egy toronyötét penészes odvába taszított, hol a' kín, szegény s emberi méltóságának illy érzékeny lealáztatása öt nemsokára esztől foszták meg, s most — mint örült kacagja e' világ kislelkűségét! — Rothplezredest hátrabilincseit kezekkel kísérek tömlöczébe. Sokan azok közül, kik a' csatasíkon ugy megsebesítetének, hogy tovább mozdulniok nem leheté s így ellenállással kinek sem árthatának már — jajgató kérelmök daczára szuronydöfésekkel némíttattak el; voltak e' szerencsétlenek közt, kik az élet ezen elválasztó percében több ezer frankot igérték az állati dühben tajtékzó honfi testvérek, csakhogy a' nyomoru életet, mellynek porhüvelye

már is szétroncsoltatott, csupanagyelkűségből hagyta meg; de a' fülek süketek s a' honfi testvér szív márvány maradt; ők legyilkoltattak kiméltlenül, s csak annyi idő engedtetett, hogy végimájokat mondassák el bucsuhangul az élethez.

Apr. 5én ült össze ismét a' rendkívüli szövetségi gyűlés. Furrer tanár megnyitó beszéde után az igazgató székhely adá jelentését azon eredményekről, mellyek az előbbi szövetségi gyűlés eloszolta után tüntek fel. A' benne elsorolt igazgatói rendelkezések már hírlapok utján is közölve levén nagyobb figyelmet nem ébresztének, egyedül két pontot tartalmazott, mellyek a' gyűlést éberlétre hívák fel, t. i. Luzern canton egy iratot nyujtott a' szövetségi gyűléshez, mellyben kívánja, hogy a' szövetségi gyűlés a' fegyveres szabad csapatokat szüntesse meg, s nemcsak Aargau, hanem más cantonok is, mellyek a' Luzern elleni táborozásban részt vettek, u. m. Baselland, az okozott költségek megtérítésére szoríttassanak. Aargau ellenben olly értelmű nyilatkozást nyujtott be, melly szerint a' jezuita-kérdés mint a' haza mostani nyomoru helyzetének kiválólagos oka, ujjolag vétessék fel; Luzern pedig a' hatalmába esett hadi foglyokra bocsánatot hirdessen. A' jelentés után Bern követe Weber indítványozá Luzern felszólítani, hogy mindazon elfogottak vagy száműzötteknek általános kegyelmezzon meg, kik az 1844 és 45ki események miatt vád alá vétettek, mert az ohajtott béke és nyugalom csak így térhet a' resp. földre; ezen czélra az indítványzó bizottság-kineveztetést javasol. Luzern követe Müller Sigwart a' székhely intézkedését nem nehezíti, egyedül az ellen tesz ovást, ha azok Luzern status belügyeibe avatkoznának; ezután a' megtörtént ütközetet festé; dicséré a' luzerni nép szilárdságát, vitézségét, s megemlíté a' holtakat és foglyokat mint hűten korományaik áldozatit; s 2000 foglyot láthatni Luzernben, mond szónok; kik azt, hogy banditák, hogy az emberiség sópredékei, homlokukon viselik (zúgás és láрма) végül kívánja: hogy Aargau, Bern, Solothurn és Baselland szabad sergeiket fegyverezzék le, és Luzernnek elégtételt szolgáltatassanak.

Görögország.

Azon t. javaslat, melly a' tengeri rablásokat s hajózási kereskedés körül annyira napi rendre jött esalárdságokat fékezi, a' kamrák által egyhangulag elfogadtatott; melly törvény s az ennek értelmében életbe léptetendő rendszabályok mindenkit, de kivált az átszállítással foglalkozó bel és külföldi kereskedőket kellemesül lepte meg; ezen törvény által Görögország a' görög Moniteur szerint egy általános bukást, melly minélelőbb kereskedési éltére nehezülende, semmisite meg, s biztosítá egykori virágzó jövődjét. A' ministeri és ellenzéki lapok közt heves tollharez foly, melly a' kedélyeket inkább, mint a' kamrai viták elfogultan tartják; az érintett lapok Maurokordatos volt ministernek legközelebbi alkalommal mondott beszédét taglalják s értelmezik, nem felejtkezve meg egyszersmind a' minister hibás tettei beleplezéséről; e' közben felszólal a' Journal de Débats a' hajdani ministerium uralkodakor tett válaszfelirat némely cikkeit roszszalólly, említi azon szenvedélyességébül eredett bal fogást, melly az angol kabinetnek tulnyomó befolyást akara biztosítani a' görög ügyekre. „De bármiképp álljanak a' dolgok, így ir a' ministeri lap, az mindenesetre nyugtalanító hogy Guizot megegyezett az aug. 11 diki események helytelenítésében s ez esetre Piscatory elbocsáttatását sürgeti, s egyszersmind fenyegetődzik, hogy az ellenzékhez csatlakozik, ellendolgozandó: hogy Anglia a' görögöknél letett kölcsönének kamatit s az egész tőke letisztázását kívánja; s hogy végre Görögországnak három tartományiban u. m. Akarnania, Messenia és Arkádiában minden perczen polgárháboru-kiütéstől rettegnetni. Ezen hírek ellen csak a' jelen ministerium férfias magaviselete nyujt némi enyhet, mert ők ismerik az országot és férfiait, ismerik a' törvényeket, s van erejük azt végrehajtani. De ezen hitet nem kevésbé ingatá meg a' török udvarnak mart. 19ki rendelkezése, melly szerint néhány török ezred a' görög határszélékre küldetett az ottani mozgalmakat éber figyelemmel kísérendésül. A' porta a' hatalmasságok képviselőinek kijelenté, mikép ez intézkedés egészen békeelvből indul ki, s nem támadó, hanem védő irányu. Ezen jelentés mellett tudatá egyszersmind az ozman kormány, hogy Libanon népe már egészen keresztényen hatóságok alá rendeltetett.

32dik szám.

Gőzösök indulása f. aprilisben:

3-4

Linzből Bécsig, minden páros napon.
Bécsből Linzig, minden páros napon.
Bécsből Pestig, naponként.

Aprilis 14-ig a Bécsből indulások naponként délutáni 3 órakor történnek; a gőzös az éjt Pozsonyban tölti és másnap reggeli 6 órakor Pestre indul.

Aprilis 16-tól kezdve a gőzösök Bécsből Pestre egy nap megérkeznek. (Indulási idő reggeli 5 óra.)

Pozsonyból Bécsig, aprilis 15-től kezdve, naponként indul reggeli 6 órakor egy külön gőzös, melly ugyanazon napon délutáni 3 órakor Bécsből Pozsonyba visszaindul.

Pestről Pozsonyig és Bécsig naponként reggeli 7 órakor.
Pestről Zimonyig hetenként négyszer, ugymint: vasárnap, kedden, szerdán és pénteken reggeli 5 órakor.

A keddén induló gőzös, a Dráva-folyón, ugy le- mint felfelé, Eszékig megy, és azután újat tovább folytatja.

Pestről, Giurgevon és Galatzon által (az oláh részen) Konstantinápolyig, april 6 és 20.

Pestről, Widdin-, Rustzuk- és Galatzon által (a török részen) Konstantinápolyig, aprilis 13- és 27-kén.

Zimonyból egyenesen Orsovára, hetenként kétszer, ugymint: kedden és pénteken.

Zimonyból Pestre, hetenként négyszer, a Tiszával (Szeged) és Drávával (Eszék) egyesüléssel. Az indulási napok és órák Zimonyban tudtul adatnak.

Orsovától Galatzig, az oláh részen, aprilis 9- és 23-án.

Az utazók, Orsovától a Vaskapun által, jól födelezett evezőshajókon fognak az alsó gőzösig szállíttatni. A távolság 2 1/2 német mérföld, és az illető helyre mintegy 2 1/2 óra alatt oda ér.

Orsovától egyenesen Zimonyig, hetenként kétszer, szerdán és szombaton.

Galatztól Konstantinápolyig (az ausztriai Lloyd gőzösel) aprilis 6, 13, 20 és 27-én.

Galatztól Skela-Cladoviig és Orsováig (az oláh részen) aprilis 13- és 27-én.

Galatztól Cladosnitza- és Orsováig (a török részen) aprilis 6- és 20-án.

Konstantinápolyból Galatzig (az ausztriai Lloyd gőzösel) aprilis 1, 8, 15, 22 és 29.

Az indulások aprilis 1-, 15- és 29-kétől összeköttetésben Ausztriába szándékozó parton (török részen) járó hajókkal, ennél fogva az Ausztriába szándékozó t. cz. utazóknak ajánlatik. Az ezen napokon Konstantinápolyból elinduló utazók Galatzra megérkezésükkor azonnal a török részen járó folyóvízi gőzöskre vétetnek föl és Orsovára szállíttatnak. A közvetlen tovább szállítás, az oláh részen, azon okból nem történhetik, mivel csak a kitéltített veszteglés után léphetnek az oláh részen járó gőzökre.

A t. cz. utazók, a szükséges rend-fentartás és kölcsönös bátorság tekintetében kéretnek, hogy utjegyeket — mellyek kényelmességük végett ez évben mindenkor érvényesek — a gőzös elindulása előtti napon méltóztassanak váltani, ugy szinte nagyobb uti-táskájokat is az e célra határozott helyen (a hivatal udvarában balra) vevény mellett átadni.

Mivel a Pozsony- és Bécsig menő gőzösknek Budán a bombatérnél naponkénti kikötése a tisztelt közönség kényelmessége végett állapítottat, és ez által pedig a fenálló rendszabály meg nem zavartatik: ennél fogva kéretnek a t. cz. utazók, hogy utjegyeket az indulás-előtti napon Pesten a hivatalban váltsanak és nagyobb uti-táskájokat is ugyanott adassák át; — mivel jegy nélkül a gőzöskre lépni tilos.

Áruk és termények, ugy a felső mint az alsó kikötőhelyen, naponként feladhatók (de az alsón csak déli 12 óráig); a felvételek mindkét helyen csak annyira terjedhetnek, a mennyire azokat az ottani tér engedti, és ha lehet, a javak a legközelebb napon elküldetnek.

Az összes árúk és termények az átadási sor szerint szállíttatnak el, ennél fogva kéretik, hogy mindegyik köteghez, vagy mindegyik áru részlethez az illető teherlevél átadassék, különben illy teherlevél nélkül semmiféle javak sem fogadtatnak el.

A Pestre érkezett javak, partrai kirakodás után, 24 óra alatt elvitessenek, különben azontul a költség és a netalán történhető veszély az átvevőkre háramlík.

Az utazó- és teher-árjegyzékek az alulirt hivatalban megtekinthetők, és ugyanott, kívánatra, azon árjegyzékek ingyen is kiszolgáltatók. **Gőzhajózási hivatal.**

Lóárverés. Fömlt. Eszterházy herczegség lovászmeisteri hivatala részéről közhírré tétetik: hogy f. 1845-ik évi aprilis 29-én reggeli 9 órakor Bécsben Máriahilf nevezetű külvárosban levő Eszterházy hűféle palotában 30 darab kocsiha való jól betanított ló az ozorai méneshől árverés útján a többet ígérőknek az ígért árnak azonnali letétele mellett eladandó. Venni szándékozók a fen kitett helyre és kitért hantárrapra illendően meghívatnak. Kelt Kismartonban 1845-ik aprilis 12-kén. Fömlt. Eszterházy hűség uradalmi igazgatósága által Sprenczl János kiadó. 1-3

Meghívás. A tek. Thesszéri Demédy nemzetséghez tartozó minden t. cz. atyafiak folyó esztendei és f. april hó 27-ik napján, szokott mód szerint Pesten tartandó nemzetségi gyűlésre ezennel tisztelettel és alázatosan meghívatnak. Kelt Pesten april 6-kán 1845. Bényey László m. k. h. ügyész. 3-3

Árverési hirdetvény.

A zombori kir. kincstár-igazgatóság részéről hírül adatik: hogy a tiszamelléki kir. koronai uradalom keblébe helyezettett következő magvaszakadási nemes udvar-telek, az illető községek járásán használandó, és alább szám szerint kitétt marhák szabad legeltetési jogával együtt, f. 1845. évi julius 8-ik napján O-Becsén az ottani k. kincstári tisztartóság írószobájában reggeli órákban tartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek f. 1845. évi november 1-től egy esztendőre haszonbérbe fognak adatni, névszerint:

Szám	Nevezetesen	Belső állományok.	Szántóföldek.	Szabad legeltetési jog.	
		2000 öllel számított lánccok.		Szarvas-marhákra.	Juhokra.
1	Mártonyosi határban	—	60 ²⁹⁴ / ₂₂₀₀	40	150
2	A zentai	—	66 ¹⁴⁴⁰ / ₂₂₀₀	30	100
3	Ada mezővárosában	1302/2200	—	—	—
4	Moholy helységében	1506/2200	—	—	—
5	O-Becsén, és határában	4369/2200	359 ¹⁶⁹⁵ / ₂₂₀₀	180	630
6	Földváron	1146 ⁰ / ₂₂₀₀	174 ⁷⁴⁵ / ₂₂₀₀	90	450
7	Sz. Tamáson és	1107/2200	78 ⁷⁷ / ₂₂₀₀	50	180

A bérleni szándékozók tehát a szükséges bánatpénzzel, 100-tól 10 ft-ig pénz számítva, a fenérintett napon és helyre hivatalosak; a bérllet feltételei pedig eleve megtudhatók mind a zombori kir. kincstári főigazgatóságnál, mind az illető ó-becsei kir. kincstári tisztartóság hivatalánál. 3-3

Hirdetvény.
A nm. m. k. u. kincstár k. rendeleténél fogva a sóvári kir. sóaknai főigazgatóság részéről közhírré tétetik: hogy a sóvári kir. kincstári uradalomhoz tartozó királyi uradalmi következő haszonvételek, ugymint:

- I. S ó v á r h e l y s é g é b e n
 - 1) Az úgy nevezett úti koresma hozzá tartozó épületekkel 13,200 öll földék hasznávételevel.
 - 2) A zöldfához címzett koresma istállóval szinte 13,200 ölet foglaló földekkel együtt.
 - 3) A sóbányán létező profanszkai koresma fenébbi hasonló mennyiségű földekkel a hozzá tartozó csürrel.
 - 4) A németek utcájában gyakorlandó italok szabadmérésí joga 17,484 ölet tevő földekkel.
 - 5) A húságatás és méretés joga lakházzal, istálloval, pinczével és ide esatolt 9,250 öll földék hasznávételeivel.
 - 6) A székesői 4 kerekű lisztörli malom 10,737 ölet számító földekkel.
- II. G u l y v é s z h e l y s é g é b e n
 - 7) Az itteni uradalmi koresma, mellyhez egy kert, csür és 15,194 öll földék hasznávételei kapcsolatvák.
 - 8) Az úgy nevezett felső, a helységben fekvő 2 kerekű malom 9 hold és 204 öll szántóföldekkel és rétekkel.
 - 9) A helységben kívül helyezett boltói 3 kerekű malom hozzá ragasztott gazdasági épületek, egy kert és 11,004 ölet tevő szántóföldek használatával.
 - 10) Az uradalmi kovácsműhely lakással, számszámokkal a 6,508 öll szántóföldekkel együtt.
- III. K a k a s f a l u h e l y s é g é b e n
 - 11) Az uradalmi koresma hozzá kapcsolt 27,516 öll szántóföldek használatával.
 - 12) A felső 4 kerekű lisztörli malom, mellyhez 16,725 öllnyi földék és rétek tartoznak.
 - 13) Alsó 2 kerekű malom 4,800 öll szántófölddel.
 - 14) A helység felett létező kálló, kender-törő- és fűrészmalom hozzá mért 6,425 öll szántóföldekkel és rétekkel.
- IV. A b r á n y h e l y s é g é b e n
 - 15) A koresmaház 8,400 ölet tevő földék használatával.
- V. S ó s u j f a l u h e l y s é g é b e n
 - 16) Az uradalmi koresma 600 öll terjedésű kerttel.
 - 17) Egy kerekű malom hozzá tartozó istálloval, kerttel és káposztafölddel.
- VI. E r d ő c s k e h e l y s é g é b e n
 - 18) A koresmáltatás joga 1000 öll térségű kerttel.
- VII. A r a n y b á n y a i s r e g i z á r g á t m e l l e t t i t e l e p ü l e t b e n
 - 19) Az uradalmi koresma állás 2,100 ölet tevő földekkel.

Folyó 1845-ik pünköszt hónap 19- és 20-ik napján a sóvári főigazgatóság íródjában tartandó közárverés útján 1845-ik november 10-ik napjától 6 évre haszonbérbe ki fognak adatni. Egyébiránt ezen árveréshez a héberek nem járulhatván, az előleges készpénzben letendő bánatpénz és kinuatandó biztosíték mennyiségéről, ugy egyéb más szabályszerűleg megállapított árverési és bérllet feltételek és írásbeli ajánlatok kellekei iránt a fenébbi főhivatalnál részletesen értesülhetnek az illető bérllet szándékozók. 1-3

Jelentés.

Sopronyban következő című munka hagyá el a sajtót: **Kis János superintendens emlékezősel életéből; maga által feljegyezve. Első közzemlény nevéndékségét, professzorságát és predikátorságát tárgyozó emlékezősek.**

Ezen közzemlény színes borítékba fűzve 1 ft 20 kr. ezüst pénzért megkapható Pesten Eggenberger, Heckenast, Hartleben, Kilitan, Müller; Sopronyban Wigand könyvtáros; Győrben Dregály; Veszprémben Mozgay; Pápán László; Kőszegen Turcsányi t. cz. ev. predikátor uraknál.

A l u n k á n y i h i d e g v i z g y ó g y - i n t é z e t .

Nemes Krassóme gyében Facsét mellett hatodik évben létesülvén, mind terjedésére mind javulására tekintve, sokat nyervén; a t. cz. vendégeket eléggépen kielégítendő. Ara egy személy megvendéglése egy hétre lakással szolgálattal együtt 6 ft 58 kr. p. p. Lunkány april 1-jén 1845. Dr. Buchwald Gyula. 1-2

Árverési hirdetvény.
A nm. m. kir. udv. kincstár kegyes rendeletéből ezennel közhírré tétetik, miszerint a diósgyőri kir. koron. uradalomhoz tartozó következő malmok u. m.:
1) A csabai uradalmi 9 kerekű lisztörli vizimalom a hozzátartozó épületekkel és kerttel.
2) Az uradalmi miskolczi 5 kerekű lisztörli alsó vizimalom szintén a hozzátartozó épületekkel.
3) A miskolczi felső 4 kerekű lisztörli vizimalom épületekkel és kerttel.
4) Az uradalmi diósgyőri 3 kerekű lisztörli vizimalom épületekkel.
5) A felső-győri 3 kerekű lisztörli vizimalom épületekkel és földekkel.
6) Diósgyőr határában létező ugynevezett hámorosi 3 kerekű lisztörli vizimalom épületekkel és eszközökkel.
7) Az uradalmi mező-kereszteszi 3 kerekű lisztörli felső malom épületekkel és kerttel.
8) A mező-kereszteszi szinte 3 kerekű lisztörli alsó vizimalom épülettel és kerttel.
9) Végre a mező-kereszteszi 3 kerekű lisztörli közép vizimalom épületekkel, földekkel és réttel — f. évi november 10-ik napjától számítandó 6 évre, f. évi majus 2-án a miskolczi kormányzó lakban reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján bérllet fognak adatni.
Bérllet szándékozók a szükséges bánatpénzzel és biztosítékkal ellátva, a diósgyőri k. k. igazgatóság íródjában és miskolczi tisztartósági hivatalban megtekinthetik a bérllet feltételeket. 2-3

Hirdetvény.

Melly szerint a márnarosi kir. kincstári igazgatóság részéről közhírré tétetik: hogy a szigetih kir. kincstári uradalomhoz tartozó alább megirt kir. haszonvételek 1845. évi november 10-ik napjától kezdve, három egymás után következő évre 1845. évi majus hó 5. napján a szigetih k. kincstári tisztartói hivatal írói teremében tartandó árverés útján ujonnan haszonbérbe fognak adatni — u. m.
1. A szigetih serház és mézsárszék 6-évre.
2. A szigetih „Korona“ vendégfogadó, az ugynevezett malomkerti koresmával.
3. A szigetih felsővárosvegi koresma.
4. „ kamarai koresma.
5. „ kóseritalok koresmáltatási joga.
6. A szigetih sváb utczában koresmáltatási jog.
7. A szigetih holeczer utczában való koresmáltatási jog.
8. A szigetih bandzsalgóiban koresmáltatási jog.
9. A szigetih Hoffer utczában való koresmáltatási jog.
10. A kaszopojánai koresma.
11. A lonkai két koresma.
12. A bocskai határszéli alsó koresma, és mézsárszék a handalban.
13. A bocskai határszéli felső koresma.
14. A kórtvélyes koresma és malom.
15. A hosszumezei koresma és mézsárszék.
16. A rozuskai koresmáltatási jog és malom.
17. A kabolacsárdai koresmáltatási jog.
18. A kaszopojánai malom.
19. A kabolapojánai malom és mézsárszék.
20. A zurdoki malom
21. A felső-rónai mézsárszék.
22. A szlatinai rév-vám.
23. A bocskai híd-vám.
24. A szigetih kir. uradalmi tisztég épílete alatt levő pince.
Az 5, 12, 13, 17, 21, és 24. sz. alatti árverési tárgyakhoz zsidók is járulhatnak, a többi tárgytól pedig kizekszetnek. — Végte megjegyzetetik, hogy fenébb-nevezett haszonvételek írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, a mellyek az árverés megelőző napon benyújtandók. 3-3

Dunavizálás: april. 16-án: 15' 9" 0" a 0 fölött.